

**UCHWAŁA NR XII/132/2015
RADY POWIATU WODZISŁAWSKIEGO**

z dnia 29 października 2015 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2026

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1445), w związku z art. 19 pkt 1 i art. 112 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.), Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Wodzisławiu Śląskim oraz mieszkańcami Powiatu Wodzisławskiego

**Rada Powiatu Wodzisławskiego
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2026, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr inż. Eugeniusz Wala

Załącznik do Uchwały Nr XII/132/2015
Rady Powiatu Wodzisławskiego
z dnia 29 października 2015 r.

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2016-2026

WODZISŁAW ŚLĄSKI 2015

1

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Stosowane podejście strategiczne do rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim.....	4
4. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego	11
Sytuacja demograficzna powiatu.....	11
Rynek pracy	14
Pomoc społeczna	17
Usługi publiczne.....	27
5. Prognoza trendów rozwojowych decydujących o sytuacji społecznej w powiecie.....	33
6. Wizja sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego	37
7. Priorytety polityki społecznej powiatu wodzisławskiego	39
8. Cele strategiczne i cele operacyjne	40
9. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych	46
10. Przedsięwzięcia na rzecz osiągnięcia celów strategicznych i celów operacyjnych	50
11. Przedsięwzięcia na rzecz osiągnięcia celów w obszarze problemów społecznych powiatu wodzisławskiego	55
12. Wdrażanie i monitoring wdrażania strategii	58
Zarządzanie strategią.....	58
Monitoring wdrażania strategii	62
13. Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	65

Wprowadzenie

„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów na lata 2016-2026” to wyraz długofalowej polityki społecznej władz powiatu wodzisławskiego, mającej na celu stałe dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców oraz tworzenia optymalnych warunków do ich aktywizacji. Podstawą formalną opracowania strategii jest *Ustawa o pomocy społecznej*, która nakłada na samorząd lokalny obowiązek opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W powiecie wodzisławskim przyjęto, że formułowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych powinno być ściśle powiązane z procesem planowania i kształtowania strategicznej przyszłości powiatu i tworzących go gmin. Założenie to zostało uwzględnione w zakresie diagnozy oraz w składzie zespołu (reprezentanci różnych dziedzin, środowisk, gmin), który uczestniczył w pracach nad strategią.

W dokumencie, obok diagnozy zawarto wizję, cele strategiczne odnoszące się do generalnej sytuacji społecznej powiatu, cele szczegółowe odnoszące się do poszczególnych problemów społecznych oraz kierunki i przedsięwzięcia, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki zachodzących zmian m.in. w sferze gospodarczej. Ponadto, sformułowanie strategii sprzyjać winno racjonalizacji działań w sferze społecznej przy uwzględnieniu potrzeb i możliwości samodzielnego działania poszczególnych grup społecznych.

Mając na względzie złożoność procesów społecznych zachodzących w powiecie w pracach nad strategią przyjęto:

- podejście do zagadnień społecznych na tle szerszych procesów rozwojowych,
- podejście partycypacyjne zarówno w procesie budowy jak i wdrażania strategii uwzględniające oczekiwania, cele i możliwości podmiotów mogących podjąć współpracę w zakresie przygotowania oraz realizacji projektów ukierunkowanych na poprawę sytuacji społecznej powiatu,
- tworzenie rozwiązań ukierunkowanych na niwelowanie przyczyn i źródeł problemów a nie tylko ich negatywnych rezultatów.

W procesie przygotowania strategii założono, że zasadą jej realizacji będzie zachowanie równowagi między działaniami pomocowymi, a działaniami aktywizującymi opartymi na współpracy podmiotów zarówno publicznych jak i prywatnych, w szczególności organizacji non-profit, działających w obszarze polityki społecznej.

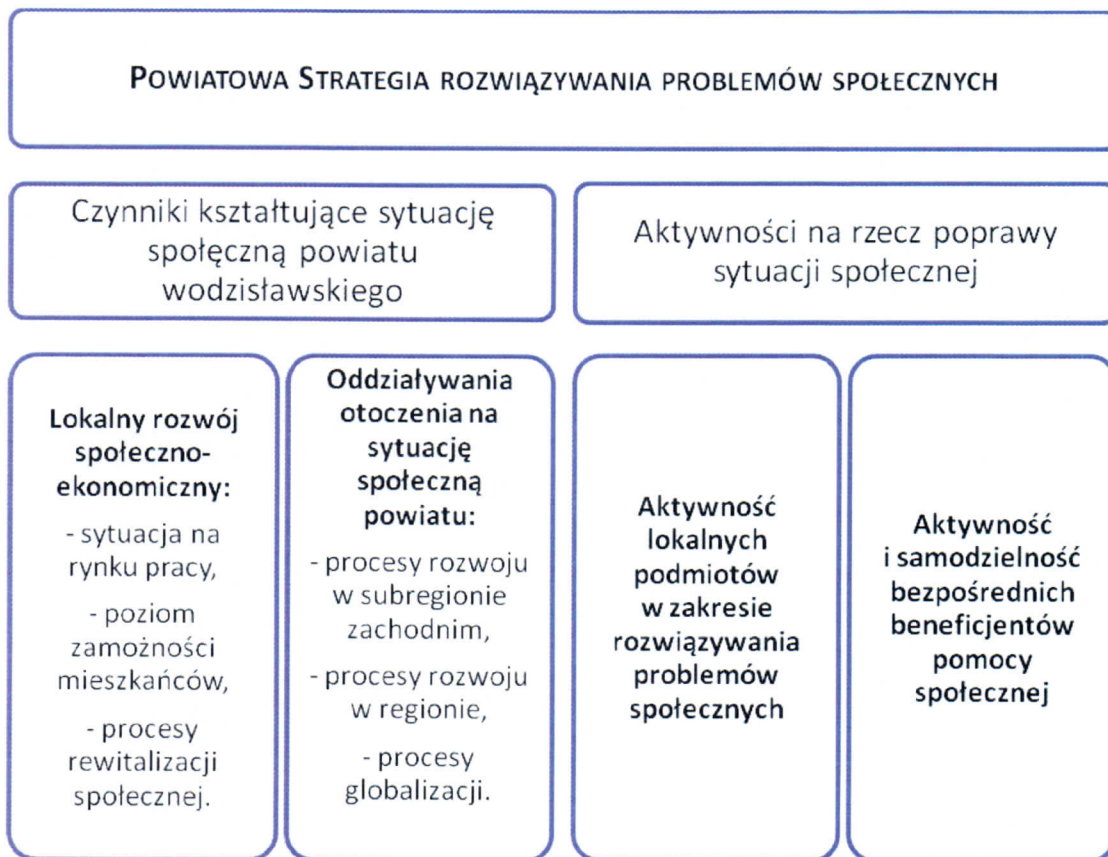

3

1. Stosowane podejście strategiczne do rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim jest strategią dziedzinową osadzoną w głównych procesach zachodzących w powiecie i jego otoczeniu. Formułowanie i wdrażanie strategii uwzględnia szeroką perspektywę rozwoju społeczno-ekonomicznego – zarówno w wymiarze wewnętrznym (powiatowym), jak i w wymiarze zewnętrznym. Ponadto, w strategii założono, że rozwiązywanie problemów społecznych to w pierwszym rzędzie uaktywnianie podmiotów: zarówno tych, które zajmują się szeroko rozumianą pomocą społeczną, jak również beneficjentów tej pomocy. Punktem startu dla formułowania strategii stało się więc postawienie hipotez dotyczących generalnych uwarunkowań strategicznego rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim, co zaprezentowano na poniższym schemacie.

Rys. 1. Uwarunkowanie strategicznego rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

Treść i wdrażanie Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim zostały oparte na zbiorze podstawowych założeń organizujących myślenie o sytuacji społecznej powiatu. Poniżej przedstawiono założenia wraz z ich uzasadnieniem oraz konkretnymi wnioskami.

Tabela 1. Zasady strategiczne w rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu wodzisławskiego

Założenie	Uzasadnienie	Wnioski
<p>1. Kształtowanie pożądanego stanu społecznego powiatu w ogólnym, strategicznym kontekście rozwoju lokalnego oraz przemian następujących w otoczeniu powiatu – skupienie uwagi w długim horyzoncie czasu na usuwaniu przyczyn problemów społecznych, a nie tylko odczuwalnych aktualnie skutków</p>	<p>Relacja między tempem lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego, a występującymi na obszarze powiatu problemami społecznymi ma charakter sprzężenia zwrotnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost ogólnego tempa rozwoju sprzyja rozwiązywaniu problemów społecznych zarówno w formie bezpośredniej (większe możliwości realizowania pomocy społecznej) jak i pośredniej (stworzenie nowych miejsc pracy, ograniczenie skali patologii, zmniejszenie ubóstwa itp.), ▪ wzrost intensywności problemów społecznych odbija się negatywnie na możliwościach rozwoju powiatu (pogorszenie wizerunku obszaru, jego atrakcyjności inwestycyjnej, rozbicie więzi w obrębie społeczności lokalnej, utrata przedsiębiorczości i aktywności ekonomicznej, emigracja itp.). 	<p>Trwałe rozwiązywanie zasadniczych problemów społecznych powiatu wymaga intensyfikacji lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego w ujęciu ogólnym, aczkolwiek pamiętać należy, że pewna część problemów społecznych generowana jest przez zjawiska postępu cywilizacyjnego oraz rozwoju ekonomicznego.</p>

	<p>Wraz z intensyfikacją procesu rozwoju oraz otwieraniem powiatu na zewnątrz mogą pojawiać się nowe, negatywne zjawiska społeczne – proces rozwoju społeczno-gospodarczego staje się często źródłem problemów społecznych takich jak np. rozpad rodziny, alkoholizm, narkomania.</p>	<p>Skutecznie funkcjonujące mechanizmy rynkowe i wysoka efektywność lokalnej gospodarki nie stworzą bariery dla problemów społecznych. Rozwój społeczno-ekonomiczny powoduje, że zmienia się intensywność i charakter występujących problemów. Zawsze jednak konieczna będzie realizacja odpowiedniego do sytuacji powiatu programu społecznego o charakterze strategicznym.</p>
	<p>Stworzone mechanizmy strategiczne powinny sprzyjać sprawnemu identyfikowaniu, a w dalszej kolejności efektywnemu ograniczaniu wszelkich przejawów problemów istotnie rzutujących na spójność społeczną powiatu oraz jego możliwości rozwojowe – zagrożenia społeczne muszą być permanentnie monitorowane, a wszelkie ich symptomy interpretowane w odniesieniu do perspektyw rozwojowych powiatu.</p>	<p>Rozwiązania strategiczne nie mogą tylko koncentrować się na usuwaniu problemów społecznych, ale zmierzać winny do niwelowania napięć społecznych zagrażających ciągłości rozwoju lokalnego.</p>

<p>2. Systematyczne zwiększanie zainteresowania osób i grup dotkniętych problemami społecznymi samodzielnym rozwiązywaniem tych problemów, udziałem w akcjach samopomocowych oraz dostarczanie tym podmiotom możliwości działania zmierzających do poprawy własnego losu, w tym wzrost poziomu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedsiębiorczości, ▪ przedsiębiorczości społecznej, ▪ aktywności na rzecz swoich środowisk i wspólnot, ▪ zainteresowania doskonaleniem własnych kwalifikacji. 	<p>Proponowane w strategii rozwiązania nie mogą prowadzić do ograniczania samodzielności, przedsiębiorczości, czy aktywności społeczności lokalnej – nadmiernie rozbudowana lub źle realizowana pomoc społeczna staje się przyczyną ograniczania inicjatywy mieszkańców, a w skrajnym przypadku uzależnienia od niej beneficjentów i utrwalenia problemów społecznych. W konsekwencji dochodzi do zintensyfikowania problemów społecznych oraz poszerzania kręgu osób nie potrafiących (lub nie chcących) samodzielnie sobie poradzić. Konieczne jest więc zindywidualizowane podejście do poszczególnych beneficjentów. W każdym przypadku wymagane jest precyzyjne określenie, jaka pomoc jest dla konkretnego beneficjenta bezwzględnie konieczna, a równocześnie wskazanie, jakiego rodzaju aktywności można wymagać od podmiotu korzystającego z pomocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ w ramach strategicznych rozwiązań należy dążyć do pobudzania i wykorzystywania uśpionego potencjału osób i grup dotkniętych problemami społecznymi, a aktywność beneficjentów traktować jako swego rodzaju środek terapii oraz drogę do zwiększenia możliwości pomocy społecznej w powiecie, ▪ integralną częścią proponowanych rozwiązań stać się muszą kryteria rozdzielania pomocy biorące pod uwagę możliwości i skłonność osób korzystających z instrumentów pomocy społecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy własnego losu lub udzielania pomocy innym; w szczególności, na uwagę zasługują w tym kontekście działania kreujące przedsiębiorczość społeczną.
<p>3. Problemy społeczne nie są tylko sprawą osób, które są nimi dotknięte, ale powinny być troską całej społeczności lokalnej; problemy społeczne nie powinny hamować rozwoju powiatu.</p>	<p>Strategia powinna doprowadzić do zwiększenia wrażliwości i odpowiedzialności społecznej skutkującej wzrostem zainteresowania możliwie dużej liczby podmiotów losem osób dotkniętych problemami społecznymi.</p>	<p>Realizacja strategii musi doprowadzić do stworzenia – różnorodnych w swojej formie – możliwości działania dla wszystkich osób i instytucji zainteresowanych niesieniem pomocy społecznej.</p>

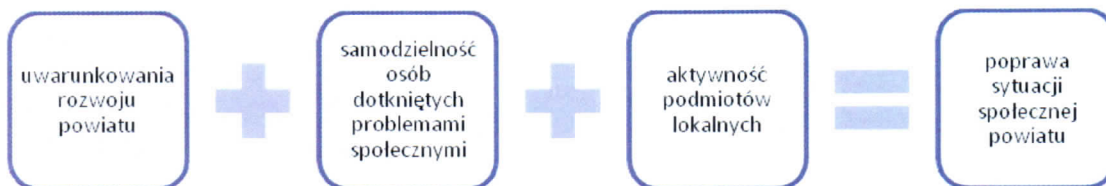
źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

Treść i wdrożenie strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim stanowić winna wynik wykorzystywania i przekształcania trzech czynników.

7

Rys. 2. Czynniki wykorzystywane na rzecz strategicznego rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

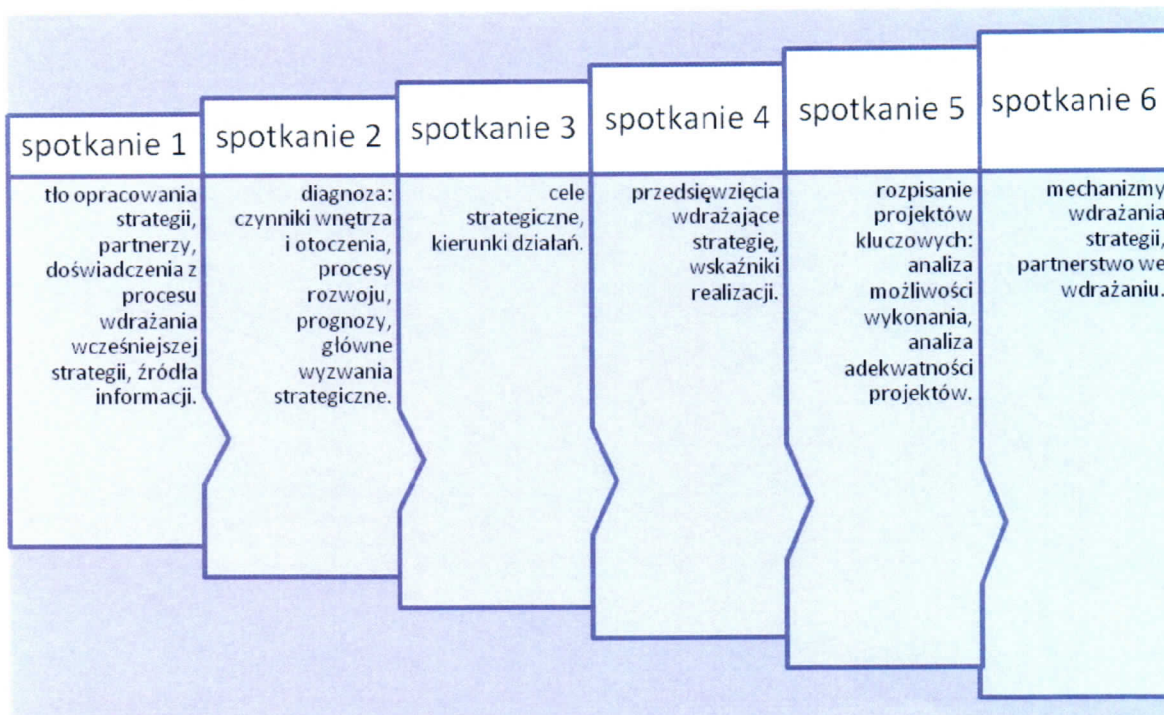
źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

Zaproponowane w dalszych rozdziałach cele, kierunki, działania i projekty powinny być realizowane w zgodzie ze zbiorem zasad zwiększających skuteczność zastosowanych rozwiązań. Do zasad – wynikających z przedstawionych wcześniej założeń – przyjętych przy formułowaniu oraz użytecznych przy wdrażaniu strategii zaliczyć należy:

1. Traktowanie występujących problemów społecznych jako swego rodzaju szansy, pozwalającej na osiągnięcie pozytywnych efektów wychowawczych, zwiększanie stopnia solidarności społecznej, zacieśnianie więzi pomiędzy mieszkańcami.
2. Formułowanie propozycji zmierzających do aktywizacji możliwie dużej liczby podmiotów i zasobów powiatu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
3. Stosowanie szerokiego spojrzenia przy identyfikacji problemu oraz formułowaniu propozycji jego rozwiązania – uwzględniającego nie tylko symptomy, ale także przyczyny zjawiska.
4. Traktowanie problemów społecznych nie jako problemów indywidualnych, lecz jako problemów całej społeczności lokalnej.
5. Elastyczne dostosowywanie treści i sposobów wdrażania strategii do zmieniających się warunków.
6. Koncentracja na najważniejszych problemach i najefektywniejszych rozwiązaniach.
7. Partnerstwo podmiotów lokalnych w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów.
8. Dążenie do równowagi pomiędzy rozwiązaniami przynoszącymi poprawę w długim horyzoncie a rozwiązaniami doraźnymi.
9. Proponowanie działań synergicznych, stanowiących spójną, wzajemnie wspomagającą się całość.
10. Ograniczanie działań rozwiązujących częściowo problemy społeczne, lecz generujących równocześnie zjawiska apatii, bierności, prowadzących do utrwalania postaw roszczeniowych.

Jedną z najważniejszych konsekwencji przyjętych założeń i zasad jest wielopodmiotowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych. Dlatego, najważniejszym źródłem wiedzy i pomysłów strategicznych stały się warsztaty strategiczne zrealizowane z udziałem podmiotów reprezentujących instytucje sektora publicznego oraz organizacje pozarządowe.

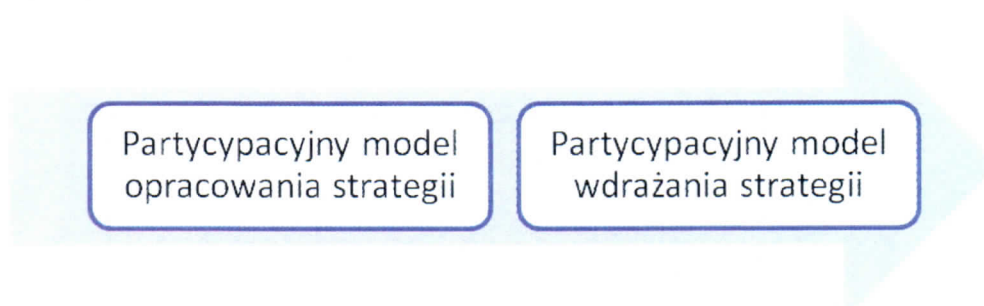
Rys. 3. Tematyka spotkań warsztatowych zrealizowanych w ramach prac nad sformułowaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

Zakłada się, że partycypacyjny model opracowania strategii – to jest model włączający różne podmioty lokalne w proces formułowania strategii – będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania strategii, a wokół grupy uczestniczącej w warsztatach będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w rozwiązywanie problemów społecznych w powiecie.

Rys. 4. Partycypacyjny model zarządzania strategicznego

źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

Na etapie formułowania strategii formy współpracy z podmiotami, które powinny być partnerami w kształtowaniu sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego obejmowały:

- spotkania warsztatowe z reprezentantami kluczowych podmiotów decydujących o sytuacji społecznej,
- uzgadnianie wyników warsztatów,
- konsultacje kolejnych części dokumentu,
- uzupełnienia listy projektów, ze szczególnym uwzględnieniem projektów partnerskich,
- określenie dostępności informacji użytecznych do monitoringu strategii.

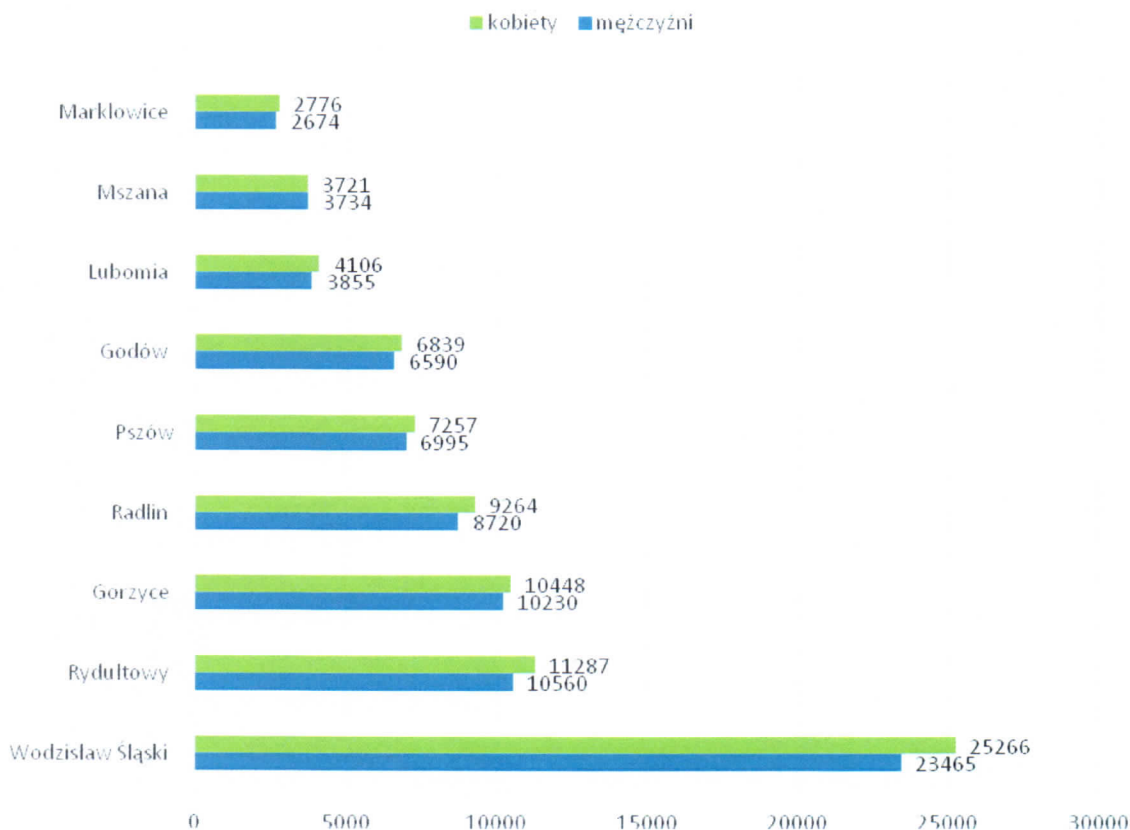
10

4. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego

Sytuacja demograficzna powiatu

W powiecie wodzisławskim w 2013 roku mieszkało (według danych GUS) 157,8 tys. osób. Większość była to ludność miejska (65%). Ludność powiatu stanowi prawie 25% ludności subregionu zachodniego i jest to tym samym najliczniejszy pod tym względem powiat w tej części województwa śląskiego. Do najliczniejszych gmin powiatu należą: Wodzisław Śląski (48 731 mieszkańców) oraz Rydułtowy i Gorzyce (powyżej 20 000 mieszkańców). Najmniej liczne są gminy: Lubomia, Mszana i Marklowice (poniżej 10 000 mieszkańców). 51,3% ogółu mieszkańców stanowią kobiety.

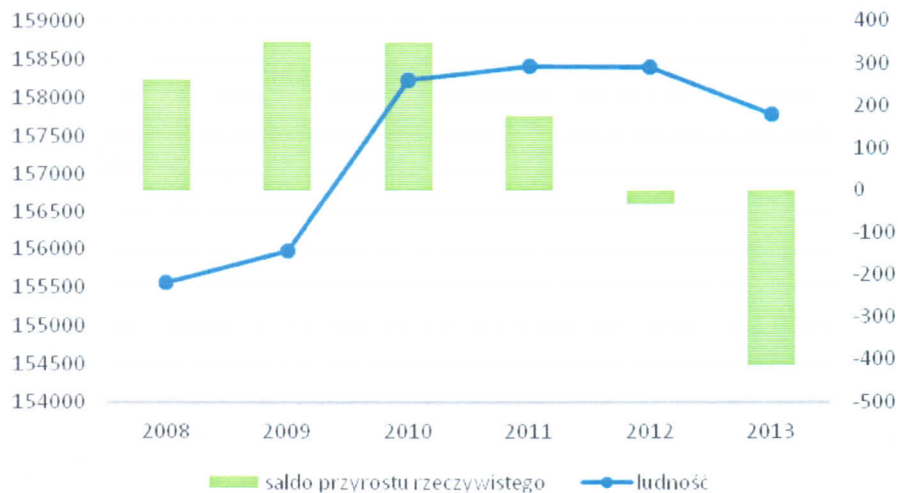
Wykres 1. Liczba ludności z podziałem na płeć w gminach powiatu wodzisławskiego w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS (BDL – Bank Danych Lokalnych Główny Urząd Statystyczny).

Liczba ludności na przestrzeni lat ulega wahaniom. W latach 2008-2011 liczba ludności wzrosła łącznie o 1,8%, a już w latach 2012-2013 spadła o 0,4% tj. o ponad 600 osób. Jest to pochodna ruchu naturalnego i migracji w powiecie (czyli salda ruchu rzeczywistego).

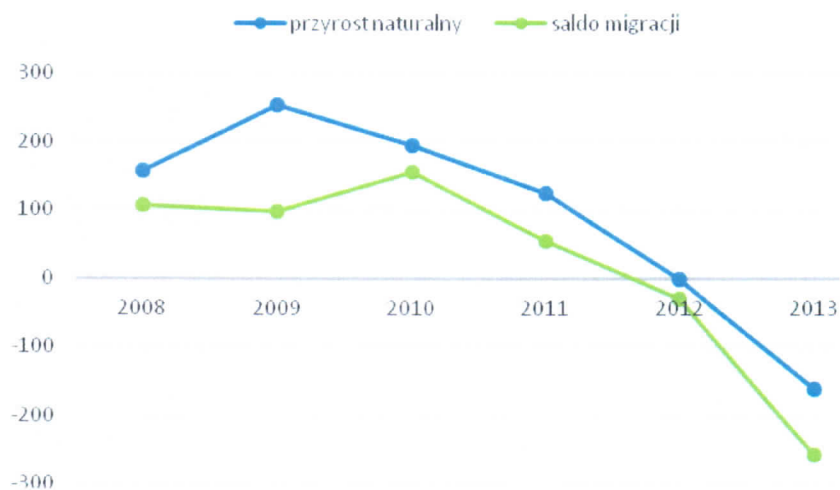
Wykres 2. Liczba ludności i saldo przyrostu rzeczywistego w powiecie wodzisławskim w latach 2008-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Ze względu na nasilające się zjawisko spadku liczby urodzeń i wzrostu liczby zgonów wśród mieszkańców powiatu pogłębia się ujemne saldo przyrostu naturalnego. Od 2009 roku saldo przyrostu naturalnego systematycznie spada, a od 2012 roku osiąga ono wartość ujemną. W 2013 roku przyrost naturalny na 1000 ludności wyniósł dla powiatu -1,0 (tymczasem jeszcze w roku 2009 wynosił 1,6). Podobna sytuacja dotyczy salda migracji.

Wykres 3. Przyrost naturalny i saldo migracji w powiecie wodzisławskim w latach 2008-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

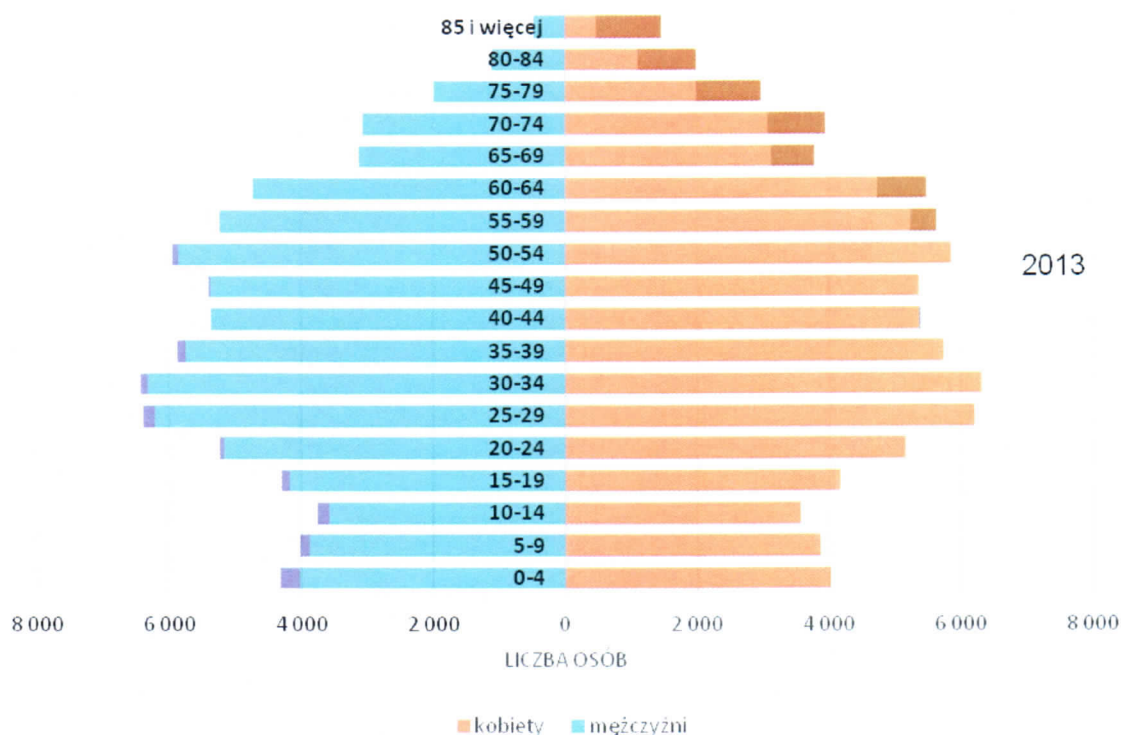
Systematyczny spadek salda notuje się od 2010 roku, a jego ujemne wartości od 2012 roku. W 2013 roku saldo to wyniosło aż -256 osób, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło -1,6 (w 2010 roku wskaźnik ten wynosił 1,0). Największe przepływy ludności występują w ruchu

krajowym, jednak największe ujemne saldo jest efektem przede wszystkim wymeldowań poza granicę kraju. W 2013 roku aż 357 osób wyjechało za granicę, natomiast przybyło z zagranicy tylko 29 osób. Saldo migracji wewnętrznych jest korzystne dla powiatu: w 2013 roku z powiatu wymeldowało się 1940 osób, natomiast zameldowało 2012 (bilans dodatni).

Analizując zróżnicowanie wewnętrzne ruchu ludności należy wskazać, że najkorzystniejsza sytuacja demograficzna występuje w gminie Godów – w gminie tej zarówno wskaźnik przyrostu naturalnego jak i migracji w 2013 roku osiągnęły wartości dodatnie (odpowiednio 4,2 i 5,2). Podobna sytuacja występuje w gminie Mszana, jednak tam wskaźnik migracji wprawdzie jest dodatni ale bardzo bliski zera (0,1). Poza przytoczonymi gminami oraz gminą Gorzyce (gdzie dodatnie wartości przybiera wskaźnik migracji), we wszystkich gminach powiatu zauważa się ujemne wartości wskaźników przyrostu naturalnego i migracji. Szczególnie niskie wartości wskaźników obserwuje się w gminach Lubomia i Rydułtowy.

Kobiety stanowią 51,3% społeczności powiatu. Wynika to w szczególności z dłuższego średniego trwania życia. Wśród osób w wieku do 54 lat zauważa się, że dominują mężczyźni, po tym wieku liczba mężczyzn jest niższa niż kobiet. W powiecie wodzisławskim zaledwie 63,3% osób stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 18% ludności, a w wieku poprodukcyjnym aż 18,7%. W strukturze wiekowej mieszkańców powiatu zauważa się dwa wyże demograficzne – najwięcej osób jest w wieku 25-34 lat oraz 50-59 lat. Mało jest natomiast dzieci. Jest to bardzo niekorzystna sytuacja wskazująca na proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 4. Piramida wieku i płci ludności powiatu wodzisławskiego w 2013 r.

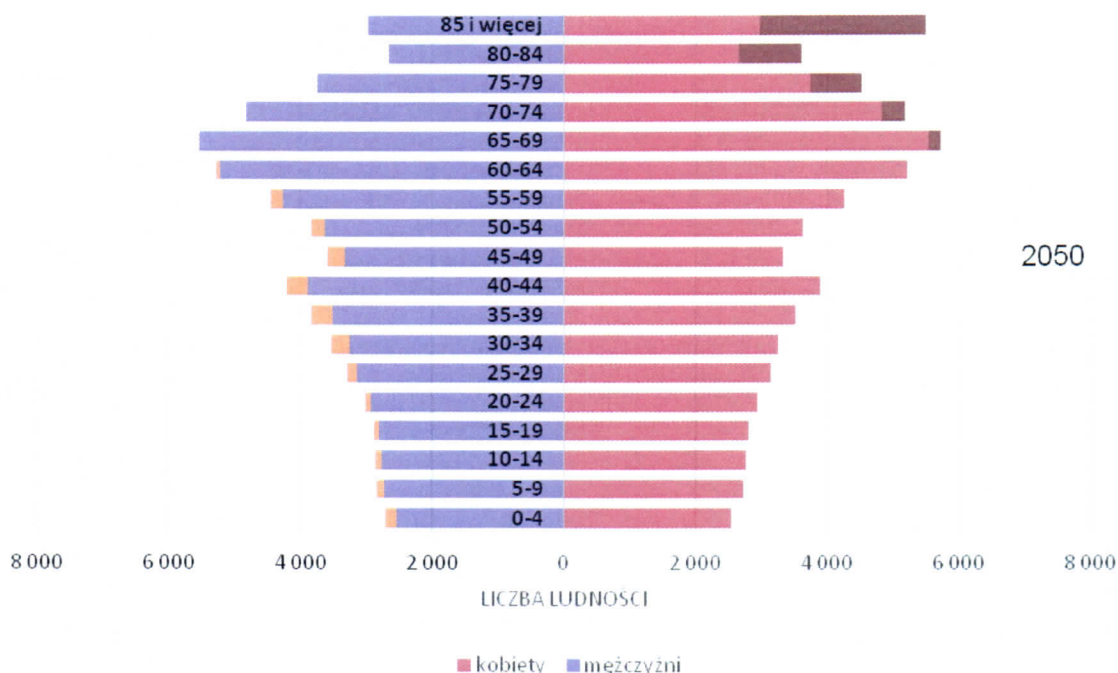

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Wśród powiatów w Subregionie Zachodnim tylko w Jastrzębiu Zdroju mieszka mniej osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego¹ w powiecie wynosi 58,0. Wśród gmin należących do powiatu największe wartości wskaźnika osiągają gminy: Marklowice (63,7) oraz Wodzisław Śląski (59,7). Najniższe wartości osiągnięte są w gminach: Lubomia (54,0) oraz Mszana (54,4).

Sytuację pogłębiającego się procesu starzenia się społeczeństwa powiatu ilustruje piramida wieku i płci mieszkańców do roku 2050 (Wykres 5). Zauważa się, że za 25 lat dominować będą osoby w wieku 60+, natomiast liczba osób młodych będzie ulegała stałej tendencji malejącej. Prognozuje się, że liczba mieszkańców powiatu do roku 2050 spadnie o ponad 23 tys. tj. o 14,6%.

Wykres 5. Piramida wieku i płci ludności powiatu wodzisławskiego - prognoza do roku 2050.

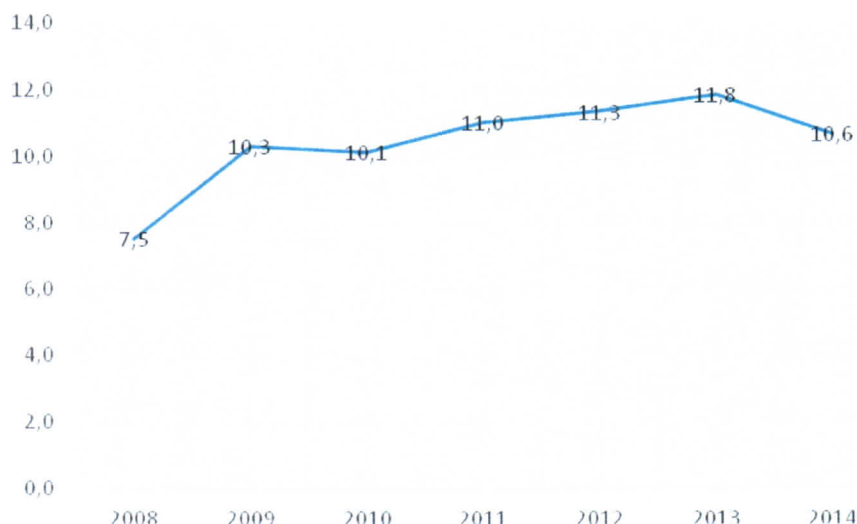
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Rynek pracy

W 2014 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wyniosła 10,6%. Była to wartość najniższa od 3 lat – niższą wartość zaobserwowano w 2010 roku (10,1%). Porównując jednak z innymi rejonami w subregionie zachodnim wartość ta była niższa tylko od wartości dla powiatu rybnickiego. W 2014 roku w powiecie zarejestrowanych było 5,1 tys. bezrobotnych; było to o prawie 600 osób mniej niż w roku 2013.

¹ Wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

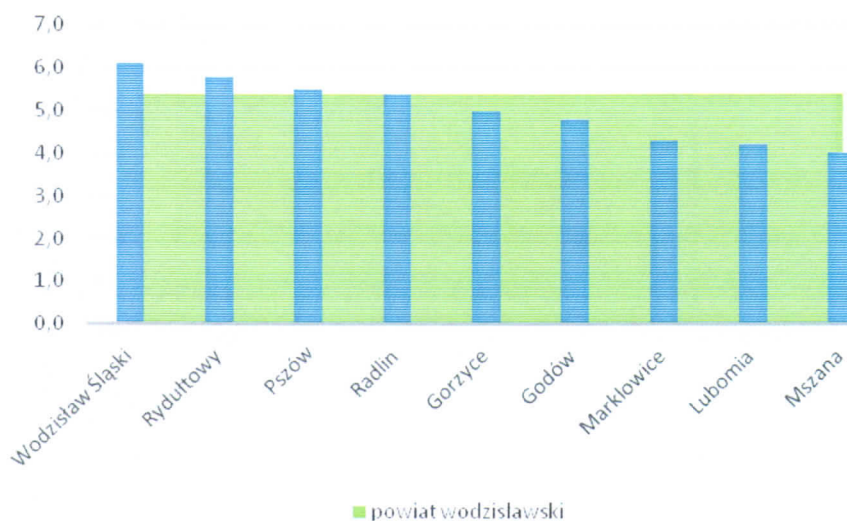
Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim w latach 2008-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2014 roku 5,4%. Najwyższe wartości wskaźnik osiągnął w Wodzisławiu Śląskim, Rydułtowach oraz Pszowie, najniższe w Lubomiu, Markłowicach i Mszanie.

Wykres 7. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu wodzisławskiego w 2014 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP Katowice.

Powiat wodzisławski ma jeden z najwyższych w województwie śląskim odsetek bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W 2014 roku odsetek kobiet wśród bezrobotnych wynosił 62%. Wśród bezrobotnych istotną grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, tj. pozostające bez pracy co najmniej 12 miesięcy (32,3%). Niepokojącym jest fakt, że liczba ta z roku na rok wzrasta. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym niż gimnazjalne oraz policealnym, średnim zawodowym. Bezrobocie dotyka

najbardziej osoby w wieku 25 – 34 lata, jednak równie niepokojącym jest fakt dużego bezrobocia wśród osób do 25 roku życia. Grupa bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy wyniosła w 2014 roku 308 osób. Bezrobocie zdecydowanie częściej dotyka osoby z niewielkim stażem pracy.

Tabela 2. Wybrane dane na temat struktury bezrobocia w powiecie wodzisławskim w latach 2010 - 2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	4878	5376	5449	5658	5069
Płeć					
kobiety	2945	3471	3534	3547	3161
mężczyźni	1933	1905	1915	2111	1908
Wykształcenie:					
wyższe	559	613	651	633	584
policealne, średnie zawodowe	1175	1296	1313	1324	1196
średnie ogólnokształcące	369	448	449	466	385
zasadnicze zawodowe	1515	1667	1659	1795	1542
gimnazjalne i poniżej	1260	1352	1377	1440	1362
Staż pracy:					
bez stażu pracy	1169	1225	1158	1115	1016
1 rok i mniej	949	1093	1154	1215	1062
1 - 5 lat	1129	1237	1276	1341	1132
5 - 10 lat	542	601	616	633	669
10 - 20 lat	619	687	666	749	631
20 - 30 lat	341	386	400	433	418
powyżej 30 lat	129	147	179	172	141
Wiek:					
24 lata i mniej	1425	1447	1398	1387	1118
25 - 34 lata	1413	1637	1663	1660	1477
35 - 44 lata	831	963	1025	1101	1069
45 - 54 lata	884	920	889	971	861
55 lat i więcej	325	409	474	539	544
Czas pozostawania bez pracy:					
3 miesiące i mniej	1954	1776	1740	1702	1598
3 - 6 miesięcy	1219	1270	1310	1207	916
6 - 12 miesięcy	892	1067	938	1065	920
12 - 24 miesiące	585	861	831	926	828
powyżej 24 miesiące	228	402	630	758	807

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Wśród zarejestrowanych w 2014 roku bezrobotnych były 832 kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz 416 kobiet, które samotnie wychowują co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia. W tym samym okresie zarejestrowanych było 321 bezrobotnych niepełnosprawnych w tym zaledwie 29 posiadało prawo do zasiłku.²

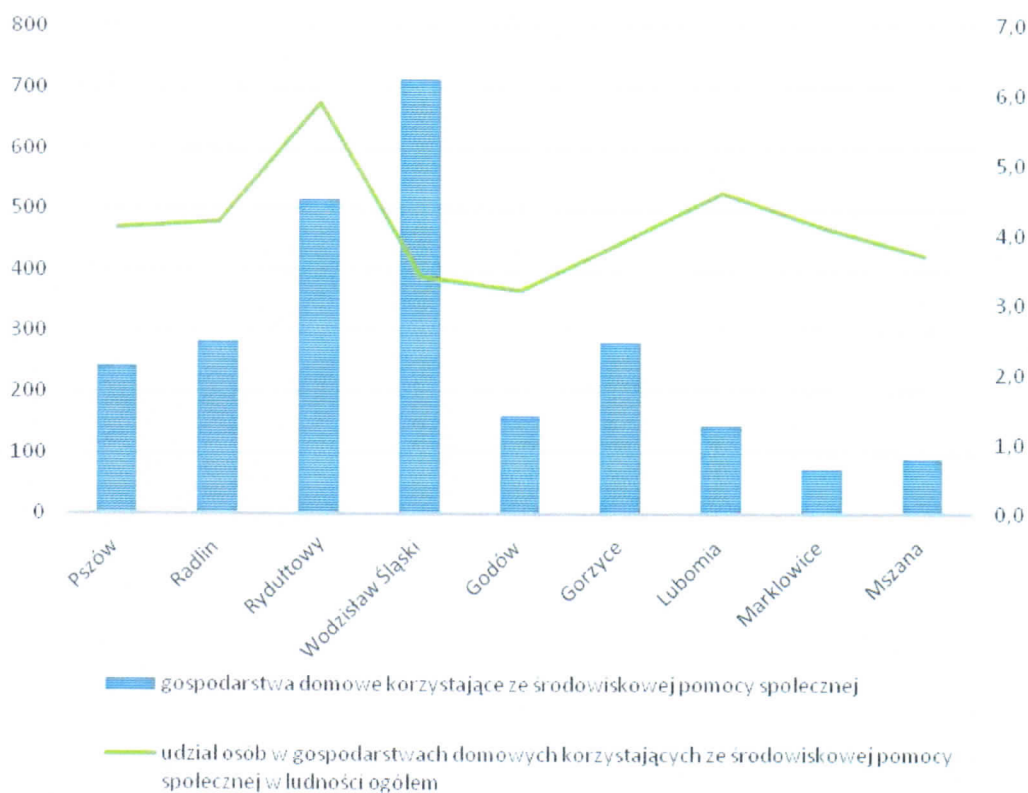
² MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy

Ponad 1/3 lokalnych pracodawców rekrutuje pracowników we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy – jest to jedna z bardziej popularnych metod poszukiwania pracowników. Badanie pracodawców z terenu powiatu zrealizowane w 2014 roku wykazało, że duże znaczenie dla lokalnych pracodawców mają umiejętności miękkie potencjalnych pracowników, zwłaszcza komunikatywność i motywacja do pracy. Podczas rekrutacji podstawowymi przyczynami odrzucenia kandydatów są: brak kwalifikacji zawodowych oraz doświadczenia zawodowego. Problem braku praktycznych umiejętności oraz kompetencji miękkich dotyczy w szczególności absolwentów lokalnych szkół zawodowych i wyższych.³

Pomoc społeczna

W 2013 roku z pomocy społecznej korzystało w powiecie 2,5 tys. gospodarstw domowych, co w przełożeniu na liczbę osób, stanowiło 4% osób ogółem. Najwięcej gospodarstw (w wartościach bezwzględnych) korzystało z pomocy w Wodzisławiu Śląskim, Rydułtowach, a następnie w Pszowie, Radlinie i Gorzycach. Najmniej w Markłowicach. Badając jednak wskaźnik względny tj. odsetek osób korzystających z pomocy w ludności danej gminy ogółem, to największe wartości występują w przypadku gmin Rydułtowy, Lubomia, Pszów, Radlin i Markłowice.

Wykres 8. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w gminach powiatu wodzisławskiego w 2013 roku.

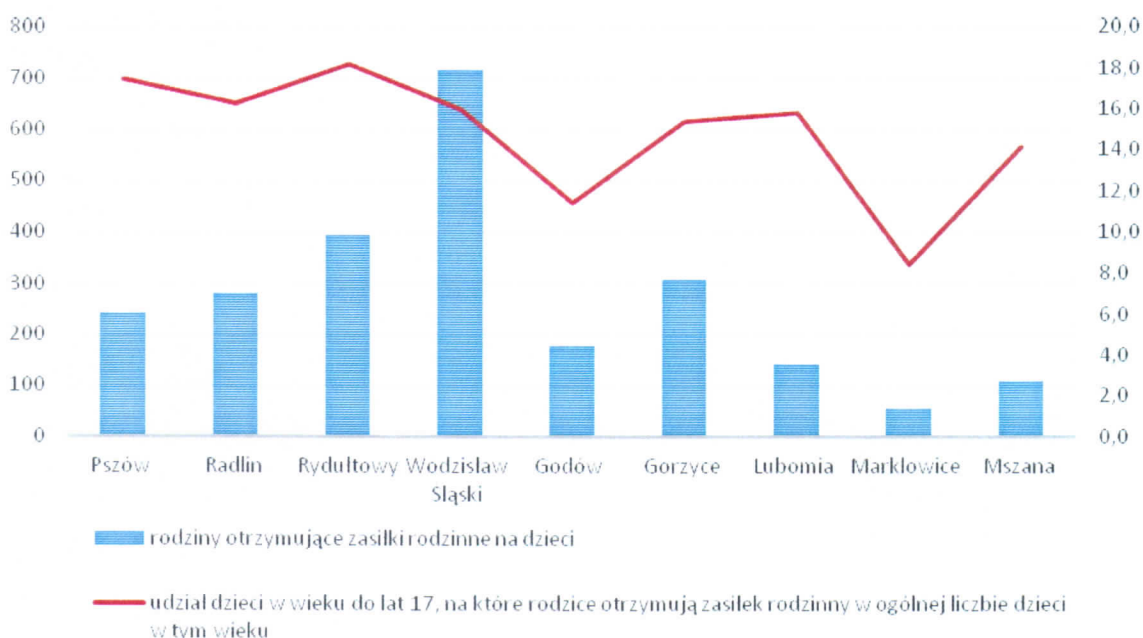

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

³ „Analiza i diagnoza rynku pracy powiatu wodzisławskiego – badanie potrzeb przedsiębiorców pod kątem kwalifikacji i umiejętności obecnych i przyszłych pracowników” Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śląskim, grudzień 2014.

W analizowanym okresie z zasiłków rodzinnych na dzieci korzystało w powiecie 2,4 tys. rodzin. Udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek w liczbie dzieci w tym wieku wyniósł 15,5%. Najwyższy wskaźnik charakteryzował miasta Rydułtowy (18,2%) oraz Pszów (17,5%), a najniższy gminę Marklowice (8,4%).

Wykres 9. Rodziny korzystające z zasiłków rodzinnych na dzieci w powiecie wodzisławskim w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Liczba pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wyniosła w 2013 roku w powiecie 26,3 (dla województwa śląskiego 30,1), natomiast liczba ludności na 1 pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej 1956 (dla województwa śląskiego 1992).⁴

Powiat charakteryzuje się stosunkowo niskimi wydatkami na pomoc społeczną. Wydatki na świadczenia realizowane w ramach zadań zleconych gminom w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 0,56 zł, natomiast wydatki na świadczenia realizowane w ramach zadań własnych gmin 55,33 zł – są to jedne z najniższych wartości w województwie śląskim.⁵

Podstawowym ogniwem struktury pomocy społecznej Powiatu Wodzisławskiego jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**⁶, które świadczy usługi specjalistyczne, prowadzi poradnictwo i wsparcie metodyczne, organizuje szkolenia, aktywizuje i wspiera organizacje pozarządowe, koordynuje i nadzoruje prawidłowe funkcjonowanie innych jednostek pomocy społecznej. Ponadto jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Głównymi adresatami PCPR są:

- usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych,

⁴ „Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2014”, ROPS Katowice.

⁵ J.w.

⁶ Informacje nt. instytucji pomocy społecznej na podstawie „Sprawozdania za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014.

- rodziny doświadczające przemocy w rodzinie,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- rodziny z dziećmi,
- osoby z niepełnosprawnością,
- osoby starsze,
- korzystający z informacji o prawach i usługach,
- pracownicy organizacji pozarządowych,
- pracownicy innych JOPS z terenu powiatu,
- cudzoziemcy.

Oprócz PCPR w Powiecie działają:

- Powiatowy Ośrodek Wsparcia Peła w Wodzisławiu Śląskim,
- Ośrodek Wsparcia w Połomii,
- Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej: w Gorzycach i w Wodzisławiu Śląskim,
- Domy Pomocy Społecznej: w Gorzycach i Wodzisławiu Śląskim.

Poradnictwo specjalistyczne

W zakresie poradnictwa specjalistycznego PCPR świadczy takie usługi jak: porady prawne, psychologiczne, rodzinne. W ostatnich 3 latach najczęściej porad udzielono w 2012 roku – 1269 (w tym 1030 prawnych i 239 społecznych). W 2013 roku udzielono o ponad 100 porad mniej. W 2014 roku z porad skorzystało 898 osób, w tym najczęściej z porad prawnych (399 osób) i rodzinnych (301 osób). Wśród korzystających z porad zdecydowanie dominują kobiety.

Tabela 3. Liczba udzielonych porad specjalistycznych przez PCPR w latach 2011-2013.

Udzielone Wsparcie	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Porady prawne			
Udzielone porady	1120	1030	896
Korzystający - płeć	758 kobiet 335 mężczyzn	738 kobiet 292 mężczyzn	640 kobiet 256 mężczyzn
Porady społeczne			
Udzielone porady	148	239	65
Korzystający - płeć	103 kobiet 45 mężczyzn	176 kobiet 63 mężczyzn	36 kobiet 29 mężczyzn

Źródło: „Sprawozdanie za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014; „Sprawozdanie za 2012 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt. 15, art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2013; „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2011 rok”, PCPR, Wodzisław Śląski 2012.

Realizacja zadania w latach 2010-2013 była możliwa również dzięki projektowi „Świadomy obywatel” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (PO KL Poddziałanie 5.4.2).

Ponadto PCPR udziela pomocy osobom będącym w sytuacji kryzysowej (natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, poradnictwo socjalne i prawne). Takiej pomocy w 2013 roku udzielono 48 osobom, w 2014 roku – 11 osobom.

Szkolenia

PCPR corocznie opracowuje plan szkoleń dla kadry pomocy społecznej. Odbiorcami szkoleń są pracownicy ośrodków pomocy społecznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w powiecie i pracownicy PCPR. Zakres tematyczny szkoleń obejmuje zarówno kwestie prawne (postępowanie administracyjne, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) jak również praktyczne aspekty pracy (praca z osobami niepełnosprawnymi, z osobami w kryzysie, udzielanie pierwszej pomocy). W 2013 PCPR zorganizował 5 szkoleń, w których wzięło udział 59 przedstawicieli różnych jednostek.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PCPR jest jednostką, która rozdysponowuje środki w ramach PFRON w powiecie wodzisławskim. Środki te przeznaczone są na dofinansowanie:

1. zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
2. likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
3. sportu, kultury, rekreacji i turystyki organizacjom pozarządowym;
4. zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym);
5. turnusów rehabilitacyjnych;
6. działalności warsztatów terapii zajęciowej;
7. usług tłumacza języka migowego.

W latach 2011-2013 najwięcej osób korzystało a z dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych. W 2013 roku złożono 269 wniosków, a rok wcześniej prawie 500. W 2014 roku najwięcej wniosków złożono na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych. W analizowanym roku z dofinansowania skorzystało 395 osób (w tym 59 dzieci i młodzieży). Stosunkowo najmniej wniosków składanych jest na dofinansowanie likwidacji barier. W 2013 roku takich wniosków było zaledwie 14, a w 2014 - 18.

Tabela 4. Udzielone dofinansowanie z PFRON w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2014 (wybrane działania).

Udzielone Wsparcie	2014 rok	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Łączna kwota środków w ramach PFRON (przyznana)	1 941 457,00zł z czego 1 679 457,00 zł rehabilitacja społeczna	1 751 512,00 z czego 1 401 512 zł rehabilitacja społeczna	2 369 183 zł z czego 2 069 183,00 zł rehabilitacja społeczna	1 483 752,00 zł z czego 1 328 752,00 zł rehabilitacja społeczna
Turnusy rehabilitacyjne	395 osób (w tym 198 dorosłych, 59 dzieci i młodzieży, 138 opiekunów)	176 osób (w tym 89 dorosłych, 17 dzieci i młodzieży, 62 opiekunów)	246 osób (w tym 103 dorosłych, 51 dzieci i młodzieży, 92 opiekunów)	110 osób (w tym 45 dorosłych, 24 dzieci i młodzieży, 41 opiekunów)
Przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	253 wnioski (w tym 245 na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 8 na sprzęt rehabilitacyjny)	269 wniosków (w tym 261 na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 8 na sprzęt rehabilitacyjny)	492 wnioski (w tym 472 na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 20 na sprzęt rehabilitacyjny)	473 wnioski
Likwidacja barier	18 (w tym 4 bariery architekt., 8 bariery w komunikowaniu się, 6 barier technicznych)	14 (w tym 3 bariery architekt., 11 barier technicznych)	124 (w tym 14 barier architekt., 29 barier technicznych, 81 barier w komunikowaniu się)	35 (w tym 5 barier architekt., 16 barier technicznych, 14 barier w komunikowaniu się)

Źródło: „Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządu powiatowego realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2011-2014”.

Ponadto PCPR w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2012-2014 realizował formy wsparcia, które dotyczyły likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, tj.:

1. Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - a) likwidacja bariery transportowej;
 - w ramach dofinansowania zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu zostało wypłaconych 6 dofinansowań,
 - w ramach pomocy w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B zostało wypłaconych 8 dofinansowań,
 - b) likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym;
 - w ramach pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania zostało wypłaconych 30 dofinansowań,
 - w ramach dofinansowania szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania zostało wypłacone 1 dofinansowanie
 - c) likwidacja barier w poruszaniu się;

- w ramach pomocy w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym zostało wypłaconych 17 dofinansowań,
 - w ramach pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym zostało wypłaconych 16 dofinansowań,
 - w ramach pomocy w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości zostało wypłaconych 5 dofinansowań
- d) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – w ramach obszaru zostały wypłacone 4 dofinansowania.
2. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – zostały wypłacone 74 dofinansowania.

Razem w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2012-2013 zostało wypłaconych 161 dofinansowań.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi PCPR dofinansowuje projekty złożone przez te organizacje jak również zleca im zadania w drodze konkursów. W 2013 roku dofinansowano 10 zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki; w 2014 roku tych zadań dofinansowano 15. Liczba zadań zleconych w 2014 roku wyniosła 2.

Tabela 5. Współpraca PCPR z organizacjami pozarządowymi w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2014.

Udzielone Wsparcie	2014 rok	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Dofinansowanie do zadań w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością	15	10	19	17
Zadania zlecone	2	3	2	2

Źródło: „Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządu powiatowego realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2011-2014”.

Ośrodki wsparcia

Ośrodki wsparcia świadczą usługi skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym także przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. Usługi te udzielane są poza domem w trybie dziennym. Na terenie powiatu funkcjonują dwa ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz jeden specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia PERŁA w Wodzisławiu Śląskim – dla osób przewlekle psychicznie chorych niewymagających leczenia szpitalnego, posiada 30 miejsc. W 2014 i 2013 roku z ośrodka skorzystało łącznie 39 osób, natomiast w 2012 roku 40 osób. Wśród osób zauważa się równy podział na kobiety i mężczyzn. W większości są to osoby do 60 roku życia (w latach 2012-2014 tylko jedna osoba korzystająca z usług ośrodka charakteryzowała się wiekiem powyżej 60 lat). Wśród osób korzystających dominują osoby dotknięte zaburzeniami z grupy psychoz endogennych tj. wszystkie rodzaje schizofrenii, zaburzenia schizoafektywne, np. paranoja i zaburzenia afektywne, np. depresja,

mania i choroba afektywna dwubiegunowa. W 2014 roku po pobycie zatrudnienie podjęto 5 osób, w 2013 8 osób, natomiast w 2012 roku 3 osoby.

Ośrodek Wsparcia w Połomi skierowany jest dla osób upośledzonych umysłowo. Powołany został w październiku 2013 roku i oferuje 35 miejsc. Wśród korzystających z ośrodka dominują kobiety.

Tabela 6. Osoby korzystające z ośrodków wsparcia według płci w powiecie wodzisławskim w 2014 roku.

Płeć	Powiatowy Ośrodek wsparcia Perła w Wodzisławiu Śl.	Ośrodek wsparcia w Połomii
kobiety	15	22
mężczyźni	16	14
Razem	31	36

Źródło: dane własne jednostki

Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zapewnia schronienie dla ofiar przemocy w rodzinie. Oferuje on następujące formy wsparcia:

- pobyt stacjonarny,
- konsultacje psychologiczno-pedagogiczne,
- grupy wsparcia,
- oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

W 2014 r. - 78 osób skorzystało z pobytu stacjonarnego w Ośrodku, z czego: 13 osób kontynuowało pobyt rozpoczęty jeszcze w 2013 r., a 65 osób przyjęto w ciągu 2014 roku.

Tabela 7. Informacja na temat poszczególnych form wsparcia Powiatowego Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim w latach 2011 - 2013.

Udzielone Wsparcie	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Pobyt stacjonarny	78 osób (w tym 40 dzieci)	73 osoby (w tym 36 dzieci)	74 osoby (w tym 40 dzieci)
Konsultacje psychologiczno-pedagogiczne	292 osoby (w tym 18 dzieci)	273 osoby (w tym 29 dzieci)	bd.
Grupy wsparcia	45 spotkań 57 kobiet	45 spotkań 56 kobiet	37 spotkań 54 kobiety
Oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie	29 osób (w tym 11 ukończyło pełen program)	48 osób (w tym 35 ukończyło pełen program)	24 osoby (w tym 17 ukończyło pełen program)

Źródło: „Sprawozdanie za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014; „Sprawozdanie za 2012 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt. 15, art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2013;

Z pobytu w ośrodku korzysta rocznie ok. 73-78 osób w tym 36-40 dzieci, prawie 300 osób korzysta co roku z konsultacji psychologiczno-pedagogicznych. W latach 2012-2013 co roku organizowanych było po 45 spotkań grup wsparcia w których uczestniczyło 56-57 kobiet. W 2013 roku z oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego skorzystało 29 osób i tylko 11 ukończyło program. Były to wartości porównywalne do roku 2011 ale znacznie niższe od roku 2012.

Domy Pomocy Społecznej

Prawo do umieszczania w Domu Pomocy Społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, osobie która nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Na terenie Powiatu zlokalizowane są 2 Domy Pomocy Społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej im. Papieża Jana Pawła II w Gorzycach - przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie, posiadający 218 miejsc,
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Wodzisławiu Śląskim – przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, posiadający 56 miejsc.

Tabela 8. Mieszkańcy domów pomocy społecznej zlokalizowanych w powiecie wodzisławskim w 2014 roku.

Wiek mieszkańców	DPS im. Papieża Jana Pawła II w Gorzycach	DPS Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Wodzisławiu Śląskim
0 - 18 lat	0	2
19 - 40 lat	6	31
41 - 60 lat	48	18
61 - 74 lat	71	2
75 - 79 lat	27	0
80 lat i więcej	64	0
RAZEM	218	53

Źródło: dane własne jednostki.

W DPS w Gorzycach docelowo przebywa 218 osób w tym 112 kobiet i 106 mężczyzn. Wśród mieszkańców DPS dominują osoby starsze. W odniesieniu do roku 2013 spadła liczba osób z przedziału 61-74 lat, natomiast wzrosła liczba osób z przedziału 41-60. W 2013 roku prawie połowa mieszkańców Domu potrafiła poruszać się samodzielnie-tymczasem w latach 2011-2012 odsetek tych osób wynosił ok. 27 %. Zmalała natomiast znacząco liczba osób poruszająca się na wózkach inwalidzkich (w 2013 roku takie osoby stanowiły niecałe 27 % ogółu mieszkańców Domu).

W analizowanym okresie w DPS w Wodzisławiu Śląskim przebywały 53 osoby (kobiety). Wśród mieszkańców tego ośrodka dominują osoby młode. W 2013 roku 62% ogółu mieszkańców domu stanowiły osoby sprawne ruchowo, 11 osób poruszało się na wózkach, 4 osoby nie opuszczały łóżka, a 4 były niewidome lub niedowidzące. Wśród chorób sprzężonych z niepełnosprawnością, które dotyczyły mieszkańców ośrodka dominował epilepsja (28 osób) i porażenie mózgowe (16 osób). Głęboki stan upośledzenia dotyczył 17 osób.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej współfinansowane są z PFRON oraz ze środków powiatu. W powiecie wodzisławskim działają dwa WTZ:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Wodzisławiu Śląskim,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach.

Swym wsparciem obejmują one łącznie 66 osób. Ze wsparcia jednostek korzysta najwięcej osób w wieku 26-30 lat. Proporcje między kobietami i mężczyznami są wyrównane. Większość uczestników to absolwenci szkół specjalnych, którzy po szkole nie znaleźli pracy. W 2013 roku 2 osoby znalazły zatrudnienie na rynku pracy.

Tabela 9. Uczestnicy WTZ w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2014.

Wiek uczestników	2014 rok		2013 rok		2012 rok		2011 rok	
	WTZ Wodzisław Śl.	WTZ Gorzyce	WTZ Wodzisław Śl.	WTZ Gorzyce	WTZ Wodzisław Śl.	WTZ Gorzyce	WTZ Wodzisław Śl.	WTZ Gorzyce
18 - 20 lat	0	1	0	1	0	0	19	15
20 - 25 lat	8	6	8	6	5	6		
26 - 30 lat	16	12	16	11	13	10		
31 - 35 lat	5	7	5	4	6	5	13	14
36 - 40 lat	2	3	2	8	3	8		
41 - 45 lat	3	1	3	1	6	1	3	4
46 - 50 lat	1	1	1	0	2	1		
RAZEM	35	31	35	31	35	31	35	33

Źródło: „Sprawozdanie za 2014 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2015; „Sprawozdanie za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014; „Sprawozdanie za 2012 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt. 15, art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2013; „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2011 rok”, PCPR, Wodzisław Śląski 2012.

Oprócz WTZ w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu działa **Zakład Aktywności Zawodowej** Zakład Usług Pralniczych, którego głównym celem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych legitymujących się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz pomocą w załatwianiu ważnych życiowych spraw niepełnosprawnych pracowników. Obecnie w Zakładzie zatrudnionych jest 45 pracowników, w tym 33 osoby niepełnosprawne.⁷

⁷ <http://www.zazwodzislaw.pl/>

Pieczna zastępcza

Pieczna zastępcza realizowana jest w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej.

W ramach **formy rodzinnej pieczy zastępczej** w 2014 roku w powiecie funkcjonowały 153 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było 240 dzieci. Było to mniej niż latach poprzednich. Najwięcej rodzin zastępczych ma charakter rodzin spokrewnionych (dziadkowie, rodzeństwo dziecka).

Tabela 10. Rodzaje i liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2014.

Rodziny zastępcze	2014 rok	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Spokrewnione	96 rodzin 121 dzieci	105 rodzin 136 dzieci	111 rodzin 140 dzieci	131 rodzin 159 dzieci
Niezawodowe	48 rodzin 72 dzieci	51 rodzin 80 dzieci	61 rodzin 96 dzieci	29 rodzin ⁸ 42 dzieci
Zawodowe	8 rodzin 40 dzieci	7 rodzin 31 dzieci	6 rodzin 22 dzieci	8 rodzin ⁹ 29 dzieci
Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1 rodziny 7 dzieci	2 rodziny 10 dzieci	2 rodziny 16 dzieci	2 rodziny 14 dzieci
Razem	153 rodzin 240 dzieci	165 rodzin 257 dzieci	180 rodzin 274 dzieci	170 rodzin 244 dzieci

Źródło: „Sprawozdanie za 2014 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2015; „Sprawozdanie za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014; „Sprawozdanie za 2012 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt. 15, art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2013; „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2011 rok”, PCPR, Wodzisław Śląski 2012.

W 2014 roku 52 usamodzielnionym wychowankom przyznano pomoc na kontynuowanie nauki: 36 osób opuściło rodziny zastępcze, 12 osób opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze, 3 osoby opuściły młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii, a 1 osoba opuściła Zakład Poprawczy. W latach 2013-2012 z tego typu pomocy skorzystały odpowiednio 42 i 34 osoby (również najwięcej pochodziło z rodzin zastępczych). Z pomocy na zagospodarowanie korzysta zdecydowanie mniej osób – w 2014 roku było ich zaledwie 12.

⁸ W 2011 roku w tej kategorii ujęto rodziny zastępcze niespokrewnione

⁹ W 2011 roku w tej kategorii ujęto 7 rodzin zastępczych zawodowych wielodzietnych i 1 rodzinę specjalistyczną

Tabela 11. Pomoc osobom usamodzielnionym w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2014.

Rodziny zastępcze	2014 rok	2013 rok	2012 rok	2011 rok
Kontynuowanie nauki	52 osoby	42 osoby	34 osoby	43 osoby
Pomoc na zagospodarowanie	12 osób	10 osób	11 osób	19 osób

Źródło: „Sprawozdanie za 2014 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2015; „Sprawozdanie za 2013 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2014; „Sprawozdanie za 2012 rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt. 15, art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, PCPR, Wodzisław Śląski 2013; „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2011 rok”, PCPR, Wodzisław Śląski 2012.

W 2014 r. 14 usamodzielnianych wychowanków wzięło udział w projekcie „NOWE PERSPEKTYWY – samodzielnie i aktywnie w społeczeństwie na rynku pracy” finansowanego z Programu Operacyjnego Kapitału Ludzkiego, Priorytet VII, realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim w partnerstwie z Cechem Rzemieślników i Innych Przedsiębiorców w Wodzisławiu Śląskim. Program skierowany był do młodzieży opuszczającej placówkę opiekuńczo - wychowawczą oraz rodziny zastępcze. W 2014 roku 3 usamodzielnianych wychowanków otrzymało miejsce w mieszkaniu chronionym.

Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie obejmuje:

- Powiatowy Dom Dziecka w Gorzyczkach;
- Powiatową Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Wodzisławiu Śląskim, która funkcjonuje od 2014 roku.

W Powiatowym Domu Dziecka w Gorzyczkach w 2014 roku przebywało 30 dzieci. W stosunku do roku 2013 liczba dzieci w placówce zmalała o 11. Głównymi powodami umieszczenia dzieci w placówce jest alkoholizm rodziców oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza. W 2014 roku placówkę opuściło 19 wychowanków, z tego:

- 1) 15 wychowanków zostało skierowanych do Powiatowej Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej w Wodzisławiu Śląskim,
- 2) 1 dziecko powróciło do rodziny naturalnej,
- 3) 2 dzieci umieszczonych zostało w rodzinie zastępczej,
- 4) 1 wychowanek usamodzielniał się.

Do placówki przyjęto - 9 osób.

Usługi publiczne

Wychowanie przedszkolne

W 2013 roku w powiecie zabezpieczonych było 4530 miejsc dla dzieci w 44 przedszkolach (192 oddziały). Dzięki temu 68,1% dzieci w wieku 3-5 lat i 71,1% dzieci w wieku 3-6 lat mogło korzystać z wychowania przedszkolnego. Najwięcej dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym było

w gminie Godów (80% w wieku 3-6 lat) oraz w Markłowicach (79,9% w wieku 3-6 lat), najmniej natomiast w Mszanie (59% w wieku 3-6 lat) i Gorzycach (64,% w wieku 3-6 lat).

Dodatkowo, opieką w żłobkach objętych było 67 dzieci co stanowiło zaledwie 1,4% dzieci w wieku 0-3 lata (dla subregionu zachodniego wartość ta wynosi 3,3%).

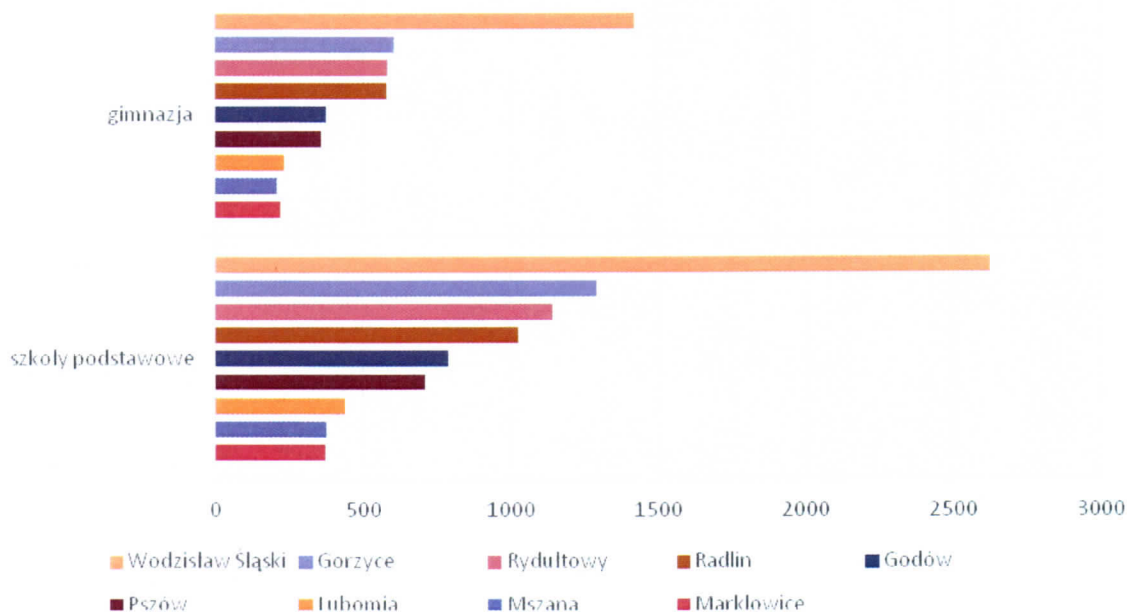
Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

W analizowanym okresie w powiecie funkcjonowały 44 szkoły podstawowe oraz 22 gimnazja. Na poziomie gmin najwięcej szkół zlokalizowanych było w mieście Wodzisław Śląski (14 szkół podstawowych i 6 gimnazjów). Znaczna ilość szkół zlokalizowana była również w Gminie Gorzyce (8 szkół podstawowych i 4 gimnazja) oraz w Gminie Godów (6 szkół podstawowych i 2 gimnazja).

Do obu typów szkół uczęszczało odpowiednio 8768 i 4590 uczniów. Podobnie jak w przypadku liczby szkół również najwięcej uczniów uczęszczało do szkół w Wodzisławiu Śląskim, następnie w Gminie Gorzyce. W dalszej kolejności najwięcej uczniów skupiały szkoły położone w gminach: Rydułtowy i Radlin, zaś najmniej w Mszana i Markłowice.

Skolaryzacja netto¹⁰ dla szkół podstawowych w badanym okresie wyniosła 95,64, natomiast dla gimnazjów 96,84.

Wykres 10. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminach z terenu powiatu wodzisławskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

¹⁰ Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Jakość kształcenia w szkołach powiatu wodzisławskiego można określić poprzez pryzmat wyników z egzaminów na poszczególnych poziomach kształcenia. Wysokie wyniki osiągają uczniowie szkół podstawowych - średni wynik ze sprawdzianu na koniec szkoły podstawowej wyniósł w 2013 roku dla powiatu 23,98 (był to siódmy wynik wśród powiatów województwa śląskiego). W przypadku egzaminów gimnazjalnych z matematyki średni wynik wyniósł 48,93 co plasuje powiat również na wysokim ósmym miejscu wśród innych powiatów w regionie. Nieco gorzej wygląda sytuacja z egzaminu z języka polskiego. Średni wynik z tego przedmiotu wyniósł 62,47 i jest to przeciętny wynik w województwie śląskim.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na terenie powiatu funkcjonowało 35 szkół ponadgimnazjalnych, do których w 2013 roku uczęszczało 65 tys. uczniów. Najwięcej placówek kształciło w profilu ogólnym (10 liceów ogólnokształcących, w tym 4 dla dorosłych). Ponadto funkcjonowało 9 techników, 9 szkół zasadniczych zawodowych, 6 szkół policealnych oraz 1 liceum profilowane.

Szkoły ponadgimnazjalne charakteryzują się wysokim poziomem nauczania, czego potwierdzeniem są bardzo dobre wyniki zdawalności z egzaminu maturalnego. W roku szkolnym 2013/2014 średnia zdawalność egzaminu maturalnego dla powiatu wyniosła 90,06%, co było wynikiem zdecydowanie lepszym od średniej dla województwa (83%) czy dla Polski (82%). Najlepsze wyniki osiągnęli uczniowie liceów ogólnokształcących (zdawalność na poziomie 96,05%), nieco niższe w technikum (zdawalność 87,76%).

Wysoki wyniki uzyskali również uczniowie z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – średnia zdawalność dla powiatu w tym przypadku wyniosła 82,99%. Najwyższą zdawalność wśród przystępujących do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe uzyskali uczniowie technikum (95,24%), nieco niższą uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej (80,05%), technikum uzupełniającego (72,73%) oraz z kwalifikacyjnych kursów zawodowych (79,41%).

Opieka zdrowotna

Podstawową placówką leczenia stacjonarnego w powiecie jest Powiatowy Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim, którego organem założycielskim jest Powiat Wodzisławski. Zasięg oddziaływania placówki to nie tylko gminy wchodzące w skład powiatu wodzisławskiego; jednostka ta świadczy także usługi dla mieszkańców części gmin z powiatu rybnickiego i raciborskiego. Placówka udziela następujących świadczeń zdrowotnych:

- 1) w zakresie lecznictwa stacjonarnego:
 - a) Szpital w Rydułtowach,
 - b) Szpital w Wodzisławiu Śląskim;
- 2) w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej:
 - a) poradnie specjalistyczne w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim,
 - b) pracownie diagnostyczne w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim;
- 3) w zakresie ratownictwa medycznego (ZRM):
 - a) Pogotowie Ratunkowe w Rydułtowach,

b) Pogotowie Ratunkowe w Wodzisławiu Śląskim.¹¹

Ambulatoryjną opiekę specjalistyczną (oprócz świadczonej przez PPZOZ) świadczą także:

- Poradnia chirurgii ogólnej – 5 jednostek
- Poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej – 3 jednostki
- Poradnia chorób zakaźnych – 1 jednostka
- Poradnia dermatologiczna i wenerologiczna – 8 jednostek
- Poradnia diabetologiczna – 2 jednostki
- Poradnia endokrynologiczna – 1 jednostka
- Poradnia gastroenterologiczna – 1 jednostka
- Poradnia ginekologiczno-położnicza – 12 jednostek
- Poradnia gruźlicy i chorób płuc – 1 jednostka
- Poradnia hepatologiczna – 1 jednostka
- Poradnia leczenia bólu – 1 jednostka
- Poradnia logopedyczna – 2 jednostki
- Poradnia neonatologiczna – 1 jednostka
- Poradnia neurologiczna – 7 jednostek (w tym 1 dla dzieci)
- Poradnia okulistyczna – 3 jednostki
- Poradnia onkologiczna – 1 jednostka
- Poradnia otolaryngologiczna – 4 jednostki
- Poradnia reumatologiczna – 1 jednostka
- Poradnia urologiczna – 1 jednostka.¹²

Podstawowa opieka zdrowotna obejmuje usługi świadczone przez lekarza pierwszego kontaktu, pielęgniarkę i położną. W 2015 roku w powiecie 36 jednostek miało podpisane umowy z NFZ na świadczenie usług lekarza pierwszego kontaktu, tyle samo w zakresie usług położnej i o jedną więcej w zakresie usług pielęgniarki.

Tabela 12. Liczba świadczeniodawców oferujących usługi POZ w ramach usług z NFZ w 2015 roku.

Podstawowa opieka zdrowotna	Lekarz POZ	Pielęgniarka POZ	Położna POZ
Pszów	3	3	3
Radlin	4	4	4
Rydułtowy	2	2	2
Wodzisław Śląski	11	12	10
Godów	5	5	6
Gorzyce	5	5	4
Lubomia	3	3	3
Markłowice	1	1	2
Mszana	2	2	2
Razem	36	37	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.powiatwodzislawski.pl

Ponadto na terenie powiatu 36 jednostek świadczy usługi stomatologiczne.

¹¹ <http://zoz.wodzislaw.pl/>

¹² www.powiatwodzislawski.pl

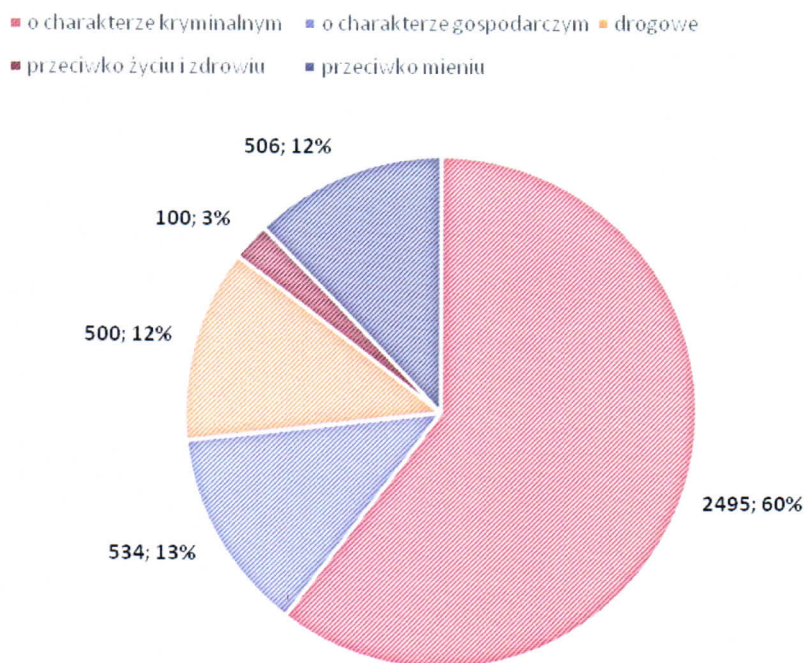
Bezpieczeństwo i porządek publiczny

W powiecie wodzisławskim w 2013 roku łącznie stwierdzono 3817 przestępstw w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. Była to wartość wyższa od roku 2012 o 2,6% tj. o 98 przestępstw. Wśród przestępstw zdecydowanie dominowały czyny o charakterze kryminalnym (2495), a następnie o charakterze gospodarczym, drogowym lub przeciwko mieniu (po ok 500).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik przestępstw wyniósł 24,12 i był niższy od wskaźnika dla subregionu zachodniego (26,17).

Wykrywalność sprawców przestępstw w 2013 roku wynosiła 72,5% - był to wynik lepszy od średniej dla całego subregionu, dla którego wynosił w analizowanym okresie 71,5% oraz wyższy od wskaźnika dla roku 2012. Najwyższa wykrywalność sprawców występowała w przypadku przestępstw drogowych (99%) oraz przestępstw o charakterze gospodarczym (93,4%). W przypadku przestępstw o charakterze kryminalnym wykrywalność wynosiła 63,3%.

Wykres 11. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie wodzisławskim w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

5. Prognoza trendów rozwojowych decydujących o sytuacji społecznej w powiecie wodzisławskim

W trakcie prac nad strategią poruszono zagadnienie przemian sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego. Zamieszczone w poniższej tabeli prognozy są wynikiem prac warsztatowych realizowanych z udziałem podmiotów sektora publicznego i pozarządowego.

Tabela 13. Cechy powiatu wodzisławskiego decydujące o aktualnej i przyszłej sytuacji społecznej – scenariusz zmian pozytywnych.

Zjawiska kształtujące aktualnie sytuację społeczną powiatu wodzisławskiego	Przewidywane zmiany i konsekwencje zjawiska kształtującego sytuację społeczną powiatu wodzisławskiego
stopniowo następujące przemiany świadomości mieszkańców na temat problemów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe zainteresowanie udziałem w działaniach na rzecz osób z problemami, ▪ większa akceptacja i zrozumienie osób z niepełnosprawnością, osób starszych, ▪ rosnące zainteresowanie przedsiębiorców działaniami w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu, ▪ rosnące wymagania względem skuteczności polityki społecznej i brak akceptacji dla form pomocy utrwalających problemy społeczne,
wzrost aktywności społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobre podstawy dla osłabiania negatywnych trendów społecznych napływających do powiatu z otoczenia,
realizacja na terenie powiatu inicjatyw mających na celu aktywizację mieszkańców, w tym z grup problemowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności w małych społecznościach lokalnych, ▪ stworzenie podstaw dla realizacji programów rewitalizacji społecznej,
wysokie bezrobocie kobiet wychowujących dzieci do lat 3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa sytuacji na rynku pracy kobiet wychowujących dzieci wynikająca z poszerzenia dostępności usług opiekuńczych oraz rozwiązań wspierających rodziny,
dostęp do publicznej i prywatnej opieki nad osobami starszymi oraz rosnące znaczenie polityki senioralnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost dostępności do opieki i terapii osób starszych, ▪ poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów,

ograniczone zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zrównoważenie popytu i podaży mieszkań komunalnych, w tym ze względu na zahamowanie rozwoju demograficznego,
dążenie mieszkańców do podwyższania kwalifikacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa sytuacji zawodowej mieszkańców, ▪ poprawa statusu społecznego i samooceny mieszkańców,
dobrze wyniki kształcenia i stałe dążenie szkół w powiecie podwyższaniem poziomu kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostosowywanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy we współpracy z aktywnymi w powiecie środowiskami biznesowymi,
poprawiające się położenie komunikacyjne powiatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej powiatu warunkowany stworzeniem ofert konkurencyjnych względem innych ośrodków aglomeracyjnych w regionie, ▪ ułatwienia dla mieszkańców w dostępie do usług publicznych i rynkowych w otoczeniu powiatu, ▪ ułatwienia w dostępie do edukacji,
położenie transgraniczne powiatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość rozwijania nowych funkcji gospodarczych i zawiązywania nowych relacji społecznych,
powstawanie w powiecie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa stanu zdrowia mieszkańców, ▪ dostarczanie szerokich możliwości spędzania czasu wolnego, co przyczynić się może do ograniczania części problemów społecznych w powiecie,
duża waga przywiązywana przez gminy powiatu do podwyższania jakości życia w zakresie dostępności oferty spędzania czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczenie wykluczenia, integracja różnych grup społecznych dzięki wspólnemu spędzaniu czasu wolnego, ▪ dotarcie z ofertą usług czasu wolnego do grup zagrożonych,

Źródło: opracowanie na podstawie wyników prac warsztatowych.

Tabela 14. Cechy powiatu wodzisławskiego decydujące o aktualnej i przyszłej sytuacji społecznej – scenariusz zmian negatywnych.

Zjawiska kształtujące aktualnie sytuację społeczną powiatu wodzisławskiego	Przewidywane zmiany i konsekwencje zjawiska kształtującego sytuację społeczną powiatu wodzisławskiego
--	---

system pomocy społecznej utrwalający część problemów społecznych oraz wspierający postawy bierności i roszczeniowości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ międzypokoleniowe dziedziczenie negatywnych postaw, ▪ ograniczanie motywacji części beneficjentów pomocy społecznej,
niewystarczająco rozwinięta profilaktyka i edukacja dotycząca problemów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstanie problemów społecznych w grupach o niższym poziomie świadomości, ▪ absorpcja negatywnych wzorców z mediów,
wysoki wskaźnik bezrobocia wśród absolwentów szkół oraz osób do 30 roku życia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskaźnik bezrobocia nie ulegnie istotnej poprawie lub w średnim horyzoncie czasu ulegnie pogorszeniu na skutek procesów restrukturyzacji przemysłu wydobywczego,
postępujące procesy starzenia się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nasilenie problemu na skutek kontynuacji procesów demograficznych,
zmieniający się model rodziny, odejście od modelu rodziny wielopokoleniowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osłabienie więzi rodzinnych, pojawienie się większej liczby samotnych osób starszych wymagających zorganizowanej opieki,
uzależnienia wśród młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nasilenie problemu uzależnień dotychczasowych oraz pojawianie się nowych uzależnień,
wzrost zjawiska niewydolności opiekuńczo-wychowawczej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nasilenie problemów opiekuńczo-wychowawczych, ▪ deficyt miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
rosnące tempo życia, stres w pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost skali uzależnień, ▪ wzrost skali zjawiska przemocy w rodzinie, ▪ upowszechnianie chorób cywilizacyjnych,
łatwy dostęp do pożyczek „chwilówek”	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak płynności finansowej rodzin, nasilenie ubóstwa, rozpad rodzin,
wąska oferta kształcenia wyższego w powiecie i bezpośrednim otoczeniu powiatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ emigracja młodych mieszkańców, w tym zamieszkanie na stałe w miejscach pobierania nauki,
trudna sytuacja osób z niepełnosprawnością, w tym na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utrwalenie trudnej sytuacji materialnej osób z niepełnosprawnością, ▪ rosnące obciążenia budżetu lokalnego skutkujące relatywnym ograniczeniem środków na pomoc społeczną, w tym dla osób z niepełnosprawnością,

pogarszający się dostęp do opieki medycznej – wynikający przede wszystkim z wad systemowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieprzystający do zmian demograficznych poziom opieki medycznej, ▪ negatywny wpływ na kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców,
wysoka presja na wyniki ekonomiczne firm ograniczająca zainteresowanie przedsiębiorców zatrudnianiem osób z grup defaworyzowanych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pogarszające się warunki materialne osób z grup defaworyzowanych oraz ich rodzin, ▪ wykluczenie społeczne, ▪ wzrost obciążeń budżetu działaniami z zakresu pomocy społecznej,
emigracja osób przedsiębiorczych i posiadających kwalifikacje atrakcyjne na współczesnym rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ deficyt kadr na lokalnym rynku pracy wynikający zarówno z emigracji fachowców, jak również negatywnych przemian demograficznych (struktura wiekowa),
rosnąca liczba osób z wykształceniem wyższym, nie posiadających doświadczenia w pracy zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niebezpieczeństwo bezrobocia wśród osób posiadających wysokie wykształcenie,
znaczący udział przemysłu wydobywczego w strukturze gospodarczej i na lokalnym rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osłabienie lokalnej i subregionalnej sieci kooperacyjnej, ▪ zmniejszenie liczby miejsc pracy w wiodących dotychczas branżach, ▪ niedostosowanie kwalifikacji zawodowych lokalnej populacji do zmieniającej się gospodarki lokalnej i regionalnej, ▪ pogorszenie sytuacji materialnej części rodzin,

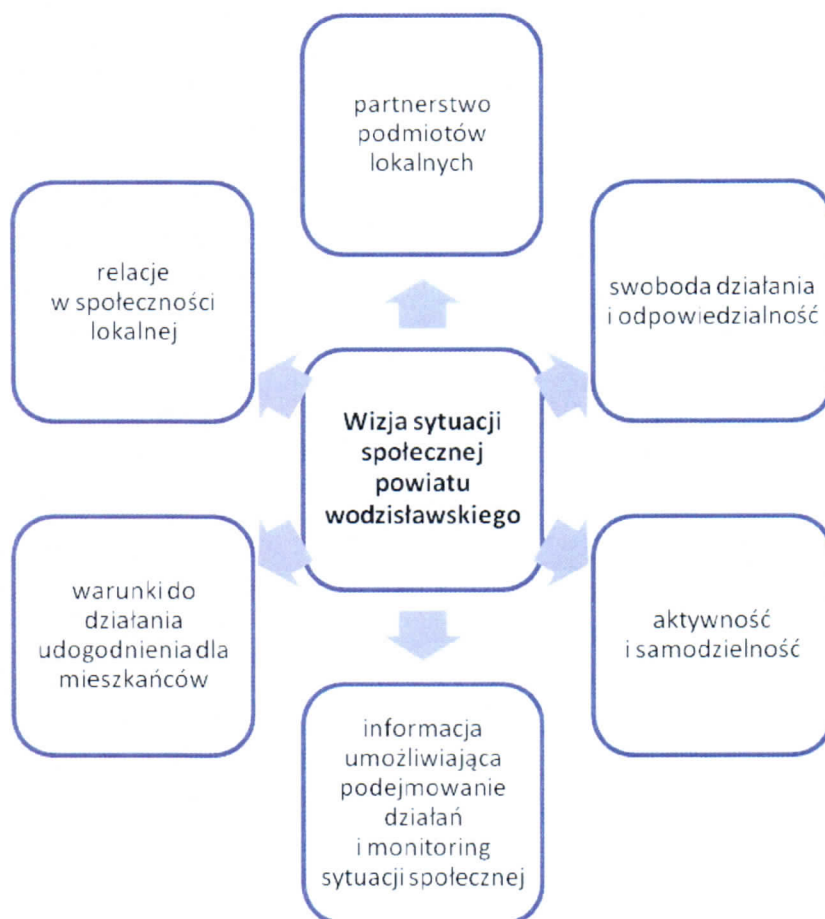
Źródło: opracowanie na podstawie wyników prac warsztatowych.

Realizacja zarówno scenariusza pozytywnego, jak też scenariusza negatywnego nie jest z góry zdeterminowana. Zależy ona od działań, które będą podejmowane w powiecie – tak w zakresie polityki społecznej, jak i gospodarczej – a także procesów zachodzących w otoczeniu. Wiele też zależy od tempa zmian ewolucyjnych w stosunku do dynamiki podejmowania decyzji społeczno-ekonomicznych w powiecie i jego otoczeniu.

6. Wizja sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego

Wizja społecznej sytuacji powiatu wodzisławskiego wyznaczana jest przez sześć elementów zobrazowanych na poniższym schemacie. Rolą wizji jest **określenie pożądanej przyszłości powiatu w aspekcie społecznym** oraz nakreślenie przestrzeni dla wyznaczenia priorytetów i celów strategicznych.

Rys. 5. Wyznaczniki wizji sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego

źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

W perspektywie czasowej wyznaczonej przez strategię należy dążyć do kształtowania sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego cechującej się następującymi zjawiskami i procesami:

- silne związki mieszkańców ze swoim miejscem zamieszkania wynikające z atrakcyjności lokalnego rynku pracy, możliwości rozwoju indywidualnego oraz rozwoju rodzin, dostępności do udogodnień zapewniających wysoką jakość życia,
- wysoki poziom spójności społecznej opierającej się na wspólnej tradycji, silnych pozytywnych relacjach między mieszkańcami, zachowywanych więziach sąsiedzkich

stanowiących podstawę rozwoju wspólnot lokalnych, uwrażliwieniu na problemy społeczne, odpowiedzialności za innych członków społeczności lokalnej, otwartości na uczestnictwo w inicjatywach na rzecz mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej,

- współdziałanie podmiotów sektora samorządowego, biznesowego i obywatelskiego w realizacji działań wspierających integrację społeczną oraz rozwiązywanie problemów społecznych powiatu,
- rosnące ogólne tempo rozwoju lokalnego sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych zarówno w formie bezpośredniej (większe możliwości realizowania pomocy społecznej) jak i pośredniej (stworzenie nowych miejsc pracy, ograniczenie marginesu patologii, zmniejszenie ubóstwa itp.),
- zapewnienie mieszkańcom ekonomicznych podstaw rozwoju dzięki możliwościom rozwijania kwalifikacji zawodowych i kompetencji cywilizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem „uczenia się przez całe życie” oraz nabywania umiejętności wykorzystywania w życiu codziennym i zawodowym nowoczesnych technologii,
- korzystne warunki dla rozwijania talentów i zainteresowań mieszkańców wynikające z dostępności finansowej, przestrzennej i organizacyjnej do infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej,
- powszechna dostępność usług społecznych o wysokiej jakości, szczególnie usług zdrowotnych, opiekuńczych, spędzania czasu wolnego,
- otaczanie szczególną opieką młodych mieszkańców oraz rodzin, w tym wspieranie procesu wychowawczego, ograniczanie dyfuzji negatywnych wzorców zachowań, wspieranie rozwoju ekonomicznego rodzin, tworzenie perspektyw rozwoju dla młodzieży, tworzenie warunków dla zaspokajania potrzeb mieszkaniowych,
- dominacja postaw aktywnych nad postawami biernymi i roszczeniowymi, także wśród jednostek i grup defaworyzowanych – systematycznie zwiększane zainteresowanie osób i grup dotkniętych problemami społecznymi samodzielnym rozwiązywaniem problemów, udziałem w akcjach samopomocowych oraz dostępność szerokich możliwości podejmowania działań zmierzających do poprawy własnego losu, w tym wzrostu poziomu: przedsiębiorczości, przedsiębiorczości społecznej, aktywności na rzecz swoich środowisk i wspólnot, zainteresowania doskonaleniem własnych kwalifikacji, uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym miasta lub dzielnic, aktywności zmierzających do budowania swojej pozycji w grupach społecznych,
- realizowanie polityki społecznej zorientowanej na usuwanie przyczyn problemów oraz uprzedzanie zjawisk problemowych dzięki realizacji procesów monitoringu,
- dostępność udogodnień dedykowanych jednostkom i grupom defaworyzowanym, w tym osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wysoki poziom bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych sprzyjający integracji mieszkańców,
- dostępność przestrzeni publicznych i obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

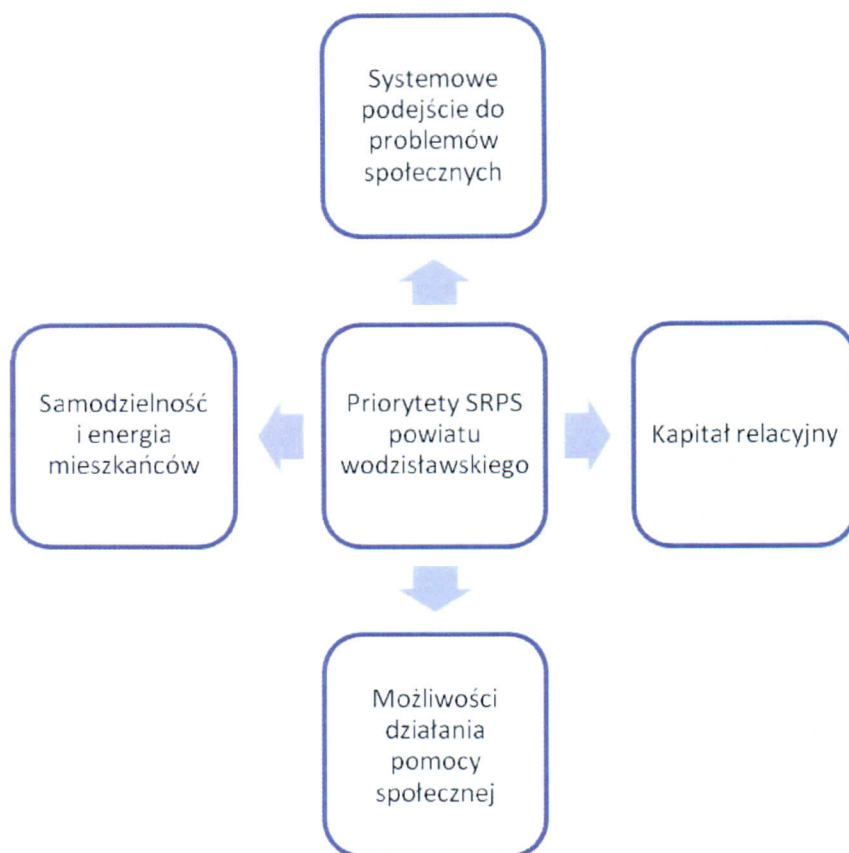
Wartości nakreślone w wizji osiągnane będą nie tylko poprzez realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale także w drodze realizacji innych koncepcji rozwoju powiatu, w szczególności strategii rozwoju powiatu wodzisławskiego.

7. Priorytety polityki społecznej powiatu wodzisławskiego

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu wodzisławskiego opiera się na czterech priorytetach wynikających z przyjętych założeń strategicznych, wyników diagnozy strategicznej oraz wizji sytuacji społecznej. Priorytety te dotyczą:

- dostarczania możliwości dla rozwoju rodzin, wykorzystywania przedsiębiorczości i samodzielności mieszkańców,
- wzmocnienia relacji między mieszkańcami, tworzenia związków między różnymi grupami społecznymi, budowania odpowiedzialności mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej,
- wdrażania systemowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych, w którym spotyka się aktywność różnych podmiotów, a wykorzystywane narzędzia dostosowywane są do potrzeb i predyspozycji różnych grup problemowych,
- stałego poszerzania możliwości działania pomocy społecznej, zarówno w aspekcie kompetencyjnym, jak i materialnym.

Rys. 6. Priorytety strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

źródło: opracowanie własne w oparciu o uzgodnienia metodologiczne z lokalnymi podmiotami polityki społecznej

8. Cele strategiczne i cele operacyjne

W strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu wodzisławskiego zastosowano dwuwymiarową strukturę celów. Pierwszy z tych wymiarów jest typowy dla dokumentów strategicznych i odnosi się do sytuacji społecznej powiatu wodzisławskiego. Drugi wymiar ma charakter programowy i zawiera cele szczegółowe powiązane z konkretnymi problemami społecznymi.

Tabela 15. Wymiary formułowania celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu wodzisławskiego

Wymiar formułowania celów	Zawartość celów	Struktura celów
generalny	stany i procesy opisujące pożądaną sytuację społeczną powiatu wodzisławskiego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cele strategiczne ▪ cele operacyjne
szczegółowy	stany i procesy składające się na łagodzenie lub eliminowanie konkretnych problemów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cele szczegółowe powiązane z konkretnymi problemami społecznymi powiatu

		wodziszawskiego
--	--	-----------------

Cele w wymiarze generalnym zostały opisane w tabeli 16, zaś w wymiarze szczegółowym zawarto w tabeli 17.

Generalne cele strategiczne oraz powiązane z nimi cele operacyjne dotyczą czterech podstawowych zagadnień decydujących o aktualnej i perspektywicznej sytuacji społecznej powiatu wodziszawskiego. Te zagadnienia (wynikające z ustalonych priorytetów) to:

1. możliwości indywidualnego rozwoju mieszkańców,
2. wzmocnienie społeczności lokalnych oraz kapitału relacyjnego powiatu,
3. skuteczność realizacji polityki społecznej,
4. potencjał pomocy społecznej w powiecie.

Tabela 16. Cele strategiczne i operacyjne „Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu wodzisławskiego”

Cel strategiczny	<p style="text-align: center;">C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców</p>
Cele operacyjne	<p>C1.1. Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C1.2. Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p> <p>C1.3. Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin.</p> <p>C1.4. Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych.</p> <p>C1.5. Korzystne rozwiązania w zakresie dostępności transportu publicznego umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w różnych gminach powiatu.</p> <p>C1.6. Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p>
Cel strategiczny	<p style="text-align: center;">C2. Integracja społeczności lokalnej</p>
Cele operacyjne	<p>C2.1. Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej.</p> <p>C2.2. Wysoki poziom zainteresowania mieszkańców rozwojem ekonomii /przedsiębiorczości społecznej.</p> <p>C2.3. Dogodne warunki dla rozwoju sektora pozarządowego, w tym organizacji pozarządowych, grup obywatelskich, grup nieformalnych.</p> <p>C2.4. Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe.</p> <p>C2.5. Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy.</p> <p>C2.6. Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).</p>
Cel strategiczny	<p style="text-align: center;">C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu</p>
Cele operacyjne	<p>C3.1. Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin.</p> <p>C3.2. Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne.</p> <p>C3.3. Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.).</p> <p>C3.4. Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>

	c3.5. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych do rozwiązywania problemów społecznych oraz włączenia społecznego.
Cel strategiczny	C4. Rozwój systemu pomocy społecznej
Cele operacyjne	<p>c4.1. Wysoki poziom kadr zajmujących się pomocą społeczną.</p> <p>c4.2. Finansowe i materialne warunki dla realizacji zadań pomocy społecznej.</p> <p>c4.3. Integracja jednostek pomocy społecznej w zakresie kierunków rozwoju, oferty oraz wymiany informacji o podopiecznych.</p> <p>c4.4. Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych.</p> <p>c4.5. Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.</p>

Tabela 17. Szczegółowe cele w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

Problem społeczny	Cele w zakresie rozwiązywania problemu społecznego
1. Ubóstwo	<p>CS.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa oraz wzrost motywacji osób długotrwale bezrobotnych oraz zagrożonych młodych członków rodzin; podniesienie kwalifikacji i zwiększenie możliwości zatrudnienia.</p> <p>CS.2. Rzetelna praca socjalna na rzecz osób dotkniętych ubóstwem.</p> <p>CS.3. Upowszechnienie wzorca aktywności w zakresie edukacji i pracy oraz ograniczanie postaw roszczeniowych.</p> <p>CS.4. Wzrost aspiracji mieszkańców, w tym grup zagrożonych.</p>
2. Niepełnosprawność	<p>CS.5. Dostępność przestrzeni dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>CS.6. Dostępność środowiskowych usług opiekuńczych.</p> <p>CS.7. Dostępność oferty edukacyjnej dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności.</p> <p>CS.8. Dostępność oferty kulturalnej i rekreacyjnej dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności.</p> <p>CS.9. Pozytywne, zrywające ze stereotypami postrzeganie osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie i na rynku pracy.</p> <p>CS.10. Integracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnością.</p>
3. Zaburzenia psychiczne	<p>CS.11. Zmiana społecznego postrzegania osób z zaburzeniami psychicznymi – większe zrozumienie, akceptacja.</p> <p>CS.12. Poszanowanie praw osób z zaburzeniami psychicznymi w społeczeństwie.</p> <p>CS.13. Dostępność opieki i wsparcia środowiskowego dla osób chorych psychicznie.</p> <p>CS.14. Przełamanie barier społecznych w postawach osób psychicznie chorych.</p>

	<p>CS.15. Dostępność do terapii i leczenia specjalistycznego.</p> <p>CS.16. Profilaktyka nadużywania środków psychotropowych.</p>
<p>4. Przemoc w rodzinie</p>	<p>CS.17. Zmiana postrzegania ofiar i sprawców przemocy w rodzinie i społeczna wiedza o zjawisku przemocy.</p> <p>CS.18. Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>CS.19. Pogłębienie świadomości o dostępnej pomocy dla ofiar przemocy.</p> <p>CS.20. Zwiększenie liczby placówek dla pokrzywdzonych.</p> <p>CS.21. Zwiększenie dostępności terapii dla sprawców i ofiar przemocy.</p>
<p>5. Uzależnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki odurzające, - uzależnienia behawioralne. 	<p>CS.22. Atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu.</p> <p>CS.23. Wzrost poziomu wiedzy na temat działania środków psychoaktywnych.</p> <p>CS.24. Profilaktyka zdrowego trybu życia.</p> <p>CS.25. Łatwiejszy dostęp do terapii.</p> <p>CS.26. Wzrost świadomości na temat negatywnych konsekwencji nadużywania środków odurzających.</p> <p>CS.27. Wiedza społeczna na temat uzależnień behawioralnych.</p> <p>CS.28. Systemowe wsparcie osób z uzależnieniami behawioralnymi.</p> <p>CS.29. Motywowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz dostępność do oferty i infrastruktury czasu wolnego.</p>
<p>6. Brak zaradności</p>	<p>CS.30. Działania środowiskowe wspierające osoby bezradne.</p> <p>CS.31. Szeroki katalog metod pracy socjalnej.</p> <p>CS.32. Umiejętności gospodarowania dostępnym budżetem.</p> <p>CS.33. Edukacja dzieci z rodzin zagrożonych bezradnością.</p>
<p>7. Bezdomność</p>	<p>CS.34. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wczesnego wykrywania problemu.</p> <p>CS.35. Motywowanie do zmian postaw życiowych, w tym motywowanie do zatrudnienia.</p> <p>CS.36. Przerwanie przekazywania złych wzorców i nawyków pokoleniowych.</p> <p>CS.37. Infrastruktura umożliwiająca pomoc osobom bezdomnym.</p> <p>CS.38. Dostępność mieszkań socjalnych.</p> <p>CS.39. Aktywizacja osób bezdomnych, w tym poprzez podejmowanie działań na rzecz samodzielnego rozwiązania problemu bezdomności.</p>
<p>8. Demoralizacja i przestępczość młodzieży</p>	<p>CS.40. Wzrost poziomu świadomości młodych ludzi, profilaktyka.</p> <p>CS.41. Atrakcyjna oferta dla młodzieży ograniczająca zainteresowanie szkodliwymi zachowaniami.</p> <p>CS.42. Promowanie dobrych wzorców, sukcesów młodych ludzi, właściwego stylu życia.</p> <p>CS.43. Atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego przez młodzież.</p> <p>CS.44. Praca w środowiskach zagrożonych.</p> <p>CS.45. Wspólne spędzanie czasu wolnego w rodzinach</p>

	i wykonywanie czynności domowych.
9. Problemy dotyczące rodziny	<p>CS.46. Dostępność wsparcia i udogodnień dla rodzin wielodzietnych, w tym zapewnienie opieki dla dzieci.</p> <p>CS.47. Finansowe formy wsparcia rodzin wielodzietnych.</p> <p>CS.48. Zmiana postaw społecznych względem rodzin wielodzietnych.</p> <p>CS.49. Dostępność miejsc pracy w formach sprzyjających podjęciu zatrudnienia przez rodziców z rodzin wielodzietnych.</p> <p>CS.50. Dostępność wsparcia i udogodnień dla rodzin niepełnych, w tym zapewnienie opieki dla dzieci.</p> <p>CS.51. Finansowe formy wsparcia rodzin niepełnych.</p> <p>CS.52. Świadome macierzyństwo.</p>
10. Problemy z cudzoziemcami	CS.53. Podnoszenie poziomu integracji uchodźców ze społecznościami lokalnymi.
11. Problemy seniorów	<p>CS.54. Zagospodarowanie czasu wolnego seniorów.</p> <p>CS.55. Aktywizacja społeczna seniorów.</p> <p>CS.56. Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i opiekuńczych dla seniorów.</p>
12. Sieroctwo	CS.57. Większe wsparcie pieczy zastępczej, szczególnie rodzin zastępczych.
13. Niedostosowanie społeczne i cywilizacyjne.	CS.58. Ochrona praw publicznych.

9. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych

Analiza SWOT została opracowana w ścisłym nawiązaniu do sformułowanych celów strategicznych. W analizie zidentyfikowano czynniki wewnątrz powiatu wodzisławskiego oraz w otoczeniu, które **wspierają bądź hamują realizację postawionych celów**. W Tabeli 18 znakiem „X” wskazano cele strategiczne, na które dany czynnik wywiera istotny wpływ. Przeprowadzona analiza uwzględnia jednocześnie dwie płaszczyzny, wskazując z jednej strony na czynniki pozytywne i negatywne, a z drugiej strony na czynniki wewnętrzne i zewnętrzne sklasyfikowane w następujący sposób:

- siły (*strenghts*) – wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) pozytywny wpływ na sytuację powiatu oraz rozwiązywanie jego problemów społecznych, wyróżniające powiat pod względem społecznym w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego, podnoszące jego atrakcyjność w oczach mieszkańców, inwestorów i osób odwiedzających;
- słabości (*weaknesses*) – wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) negatywny wpływ na sytuację powiatu i rozwiązywanie jego problemów społecznych, utrudniające rozwój powiatu i rozwiązywanie jego problemów społecznych; dotyczą one między innymi braków w potencjałach oraz występowania endogenicznych barier obniżających pozycję powiatu w wymiarze społecznym, zarówno w oczach mieszkańców, jak i podmiotów zewnętrznych;
- szanse (*opportunities*) – czynniki w otoczeniu – subregionalnym, regionalnym, krajowym, europejskim – sprzyjające (lub mogące sprzyjać) rozwojowi powiatu i rozwiązywaniu jego problemów społecznych, umożliwiające eliminowanie jego słabości, sprzyjające wzmocnieniu sił oraz uruchamianiu nowych kierunków prowadzących do poprawy sytuacji powiatu w kontekście rozwiązywania jego problemów społecznych;
- zagrożenia (*threats*) – czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać) rozwój powiatu i rozwiązywanie jego problemów społecznych, stanowiące bariery w przełamywaniu obecnych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań istotnych z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych powiatu.

Czynniki analizy strategicznej zostały opracowane na podstawie:

- prac warsztatowych,
- dostępnych danych statystycznych,
- raportów branżowych oraz opracowań strategicznych i diagnostycznych.

Tabela 18. Analiza SWOT dla celów strategicznych

Typ czynnika	Czynniki	C1	C2	C3	C4
Siły	S1. Doświadczenie w pozyskiwaniu środków unijnych.	x	x	x	x
	S2. Dobra baza instytucji społecznych z wykwalifikowanymi kadrami.	x	x	x	x
	S3. Wysoka jakość świadczonych usług społecznych.	x	x	x	x
	S4. Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej.	x	x	x	x
	S5. Zasoby i doświadczenia instytucji i organizacji działających na rzecz wyrównywania szans rozwojowych (PUP, OPS, PCPR, ZAZ, szkoły, NGO's).	x	x	x	x
	S6. Inicjatywy podejmowane przez lokalne organizacje pozarządowe i rozwijająca się praktyka zlecania zadań społecznym organizacjom pozarządowym.	x	x	x	x
	S7. Środowiska lideryskie w gminach podejmujące działania społeczno-kulturalne.	x	x	x	x
	S8. Dobre doświadczenia w realizacji Programów Aktywności Lokalnej		x	x	
	S9. Zrozumienie wagi problemów społecznych przez władze lokalne powiatu, znacząca obecność zagadnień społecznych w strategii rozwoju powiatu.	x	x	x	x
	S10. Podejmowane próby integracji sektora biznesowego i jego włączenia w poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców powiatu (Karta Tu Kupuj, Karta Dużej Rodziny).	x	x	x	
	S11. Festiwal Organizacji Pozarządowych.		x	x	x
Słabości	W1. Deficyt dostępnych funduszy w stosunku do rosnących potrzeb społecznych.	x	x	x	x
	W2. Wysoki koszt świadczenia opieki specjalistycznej, koszt pobytu w DPS-ie obciążający budżety lokalne i nierealny do poniesienia przez podopiecznych.	x		x	
	W3. Deficyt miejsc w istniejących placówkach.	x		x	
	W4. Brak ośrodków dla osób uzależnionych.			x	
	W5. Brak ośrodka interwencji kryzysowej.			x	
	W6. Brak DPS-ów dla osób psychicznie chorych.			x	
	W7. Brak ośrodka dla nieletnich, samotnych matek.			x	
	W8. Mała ilość mieszkań socjalnych i chronionych.	x		x	

	W9. Wymagający zwiększenia poziom zaangażowania mieszkańców w działania prospołeczne.	x	x	x	x
	W10. Niski poziom świadomości społecznej na temat skali i charakteru problemów społecznych; stereotypowy, negatywny wizerunek beneficjentów pomocy społecznej	x	x	x	
	W11. Wymagająca poprawy współpraca instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na linii gmina-powiat.	x	x		x
	W12. Brak partnerstw między instytucjami pomocy społecznej a organizacjami pozarządowymi w celu pozyskiwania środków z funduszy celowych.	x	x	x	x
	W13. Zamknięcie grup problemowych i nieujawnianie swoich problemów.	x	x	x	
	W14. Brak motywacji i obawy związane ze zmianą dotychczasowego sposobu funkcjonowania grup problemowych.	x		x	
	W15. Mała liczba podmiotów ekonomii społecznej.	x		x	
	W16. Relatywnie słabe relacje między sektorem biznesu a organizacjami pozarządowymi.	x		x	
	W17. Słabo rozwinięta sieć komunikacji międzygminnej.		x		
Szanse	O1. Dostępność środków unijnych na realizację projektów społecznych.	x	x	x	x
	O2. Rosnąca aktywność społeczna i zainteresowanie podejmowaniem działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.	x	x	x	
	O3. Targi pracy organizowane w innych ośrodkach subregionu oraz targi wojewódzkie.	x		x	
	O4. Poprawiające się połączenia komunikacyjne w regionie, w tym dostępność do autostrady A1.	x		x	
	O5. Popularyzacja idei społecznej odpowiedzialności biznesu.	x	x	x	x
	O6. Angażowanie się instytucji i środowisk kultury w działania społeczne.	x	x	x	
	O7. Rosnąca świadomość społeczna w zakresie problemów społecznych.	x	x	x	
	O8. Wzrost obecności zagadnień społecznych w mediach.	x	x	x	
	O9. Rosnąca pozycja zagadnień społecznych w procesach rewitalizacji.	x	x	x	x
Zagrożenia	T1. System pomocy społecznej utrwalający postawy roszczeniowe.	x		x	x
	T2. Wzrost uzależnień, przestępczości, skutków bezrobocia.	x	x	x	
	T3. Deficyt środków finansowych dla pomocy społecznej.			x	

T4.	Standaryzacja usług społecznych bez zabezpieczenia środków finansowych.	x	x	x	
T5.	Działania podejmowane przez pomoc społeczną pod presją mediów.	x	x	x	x
T6.	Monopolizacja specjalistycznych usług szkoleniowych wymaganych przepisami.				x
T7.	Pojawianie się problemów społecznych w społecznościach dotychczas od tych problemów wolnych, np. problemy cywilizacyjne coraz intensywniej odczuwalne w społecznościach wiejskich.	x	x	x	
T8.	Nowe problemy społeczne wymagające diagnozowania i wypracowywania narzędzi rozwiązywania.	x	x	x	
T9.	Zmieniający się niekorzystnie tryb życia: stres, pracoholizm, rozpad rodzin itp.				
T10.	Nadmierne obciążenie kadr pomocy społecznej pracą biurową.	x	x	x	x
T11.	Ograniczenia podatkowe dla tworzenia nowych miejsc pracy.	x		x	
T12.	Zagrożenie likwidacji kopalń.	x		x	
T13.	Wysoki poziom konkurencji o inwestorów.	x		x	
T14.	Negatywne procesy demograficzne w regionie i kraju – mały przyrost naturalny, starzenie społeczeństwa .		x		

10. Przedsięwzięcia na rzecz osiągnięcia celów strategicznych i celów operacyjnych

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga wdrażania poprzez podejmowanie konkretnych działań, których realizacja przekłada się na osiągnięcie stanów zapisanych w celach strategicznych i celach operacyjnych. Do najistotniejszych wyzwań wdrożeniowych zaliczyć należy stworzenie takiej wiązki przedsięwzięć wdrożeniowych, wokół której koncentrować się będą różne środowiska i podmioty lokalne. Strategia zawiera dwie grupy przedsięwzięć odpowiadających wcześniej opisanym celom w wymiarze generalnym (Tabele 19-22) i w wymiarze szczegółowym (Tabela 23).

Tabela 19. Przedsięwzięcia dla celów operacyjnych odnoszących się do celu strategicznego **C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców**

Cel operacyjny	Przedsięwzięcia
<p>C1.1. Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p>	<p>P1. Promocja kreatywności mieszkańców. P2. Wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku. P3. Rozwój kompetencji zawodowych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój oferty e-learningu, ▪ firmy symulacyjne - stworzenie Centrum Firm Symulacyjnych umożliwiających nabywanie i podwyższanie kompetencji zawodowych, dotacje dla uczestników. P4. Wprowadzenie promocyjnych warunków finansowego dostępu do oferty kulturalnej i rekreacyjnej (dotyczy dzieci oraz osób i grup realnie dążących do poprawy swojej sytuacji).</p>
<p>C1.2. Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p>	<p>P5. Tworzenie spółdzielni socjalnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. P6. Dotacje na założenie własnej działalności gospodarczej. P7. Zbiór udogodnień – wypracowany w partnerstwie z pracodawcami – dla firm tworzących miejsca pracy dla osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy.</p>
<p>C1.3. Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin.</p>	<p>P8. Tworzenie punktów przedszkolnych. P9. Stworzenie narzędzia informacyjnego umożliwiającego dostęp do informacji o rynku mieszkaniowym, w tym pomoc prawna. P10. Tworzenie warunków dla podnoszenia kompetencji zawodowych. P11. Działania wspierające powrót na rynek pracy osób wychowujących dzieci. P12. Rozwijanie usług i włączanie kolejnych ofert do Karty Dużej Rodziny.</p>

	<p>P13. Warsztaty edukacyjne dla rodziców.</p> <p>P14. Bezpieczny rodzic – bezpieczne dziecko – działania informacyjne, edukacyjne i doradcze.</p>
<p>c1.4. Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych.</p>	<p>P15. Projekty rozwoju przedsiębiorczości społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie dla zakładania spółdzielni socjalnych, ▪ rozwijanie przedsiębiorczości społecznej w formie Zakładów Aktywności Zawodowej, ▪ dotacje do zakładania własnego biznesu w branżach deficytowych. <p>P16. Tworzenie Klubów Pracy.</p> <p>P17. Dotacje na założenie własnej firmy dla najbardziej aktywnych uczestników Centrum Firm Symulacyjnych.</p> <p>P18. Powołanie inkubatora przedsiębiorczości dla osób ze środowisk problemowych i zagrożonych rozpoczynających działalność gospodarczą.</p>
<p>c1.5. Korzystne rozwiązania w zakresie dostępności transportu publicznego umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w różnych gminach powiatu.</p>	<p>P19. Udogodnienia transportowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podnoszenie finansowej dostępności transportu publicznego dla osób korzystających ze wsparcia społecznego (dotyczy dzieci oraz osób i grup realnie dążących do poprawy swojej sytuacji).
<p>c1.6. Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p>	<p>P20. Projekty podnoszące dostępność mieszkań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ centrum zarządzania wynajmem mieszkań, ▪ projekty na rzecz rozwoju budownictwa mieszkaniowego/komunalnego, ▪ system mieszkań chronionych, <p>P21. Aktywizacja zawodowa poprzez projekty mieszkaniowe (budowa, remonty, przystosowanie pustostanów) – realizacja projektu w partnerstwie OPS, PUP, gmin i miasta.</p>

Tabela 20. Przedsięwzięcia dla celów operacyjnych odnoszących się do celu strategicznego **C2. Integracja społeczności lokalnej**

Cel operacyjny	Przedsięwzięcia
<p>c2.1. Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej.</p>	<p>P22. Festyny integracyjne, wydarzenia realizowane z udziałem mieszkańców.</p> <p>P23. „Dni Otwarte” w jednostkach pomocy społecznej.</p> <p>P24. Kampanie społeczne i projekty aktywizacji lokalnej.</p>
<p>c2.2. Wysoki poziom zainteresowania mieszkańców rozwojem ekonomii /przedsiębiorczości społecznej.</p>	<p>P25. Konferencja informacyjna w zakresie ekonomii społecznej.</p> <p>P26. Stworzenie punktu doradczo-konsultacyjnego w dziedzinie ekonomii społecznej.</p> <p>P27. Inkubator przedsiębiorczości społecznej jako miejsce promowania, doradzania i wspierania przedsiębiorców społecznych.</p>
<p>c2.3. Dogodne warunki dla rozwoju sektora pozarządowego, w tym organizacji</p>	<p>P28. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>P29. Festiwal Organizacji Pozarządowych.</p> <p>P30. Szkolenia dla organizacji pozarządowych.</p>

<p>pozarządowych, grup obywatelskich, grup nieformalnych.</p>	<p>P31. Utrzymanie Inkubatora przedsiębiorczości społecznej.</p>
<p>c2.4. Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe.</p>	<p>P32. Współpraca międzysektorowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programy współpracy organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym, ▪ uchwały zlecające realizację zadań społecznych organizacjom pozarządowym, ▪ szkolenia dla NGO, ▪ utrzymanie inkubatora NGO. <p>P33. Realizowane z udziałem organizacji pozarządowych projekty pilotażowe w zakresie uzależnień, zdrowia psychicznego, przemocy w rodzinie, agresji.</p> <p>P34. Projekty na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane z udziałem organizacji pozarządowych.</p>
<p>c2.5. Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy</p>	<p>P35. Społeczna odpowiedzialność biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kampania promująca społeczną odpowiedzialność biznesu oraz na rzecz włączania się biznesu w działalność społeczną, ▪ propagowanie problemów społecznych wśród firm lokalnych, ▪ nagrody dla przedsiębiorców angażujących się w akcje społeczne, ▪ rozwój fundraisingu. <p>P36. Wspieranie Karty Dużej Rodziny kartą Tu Kupuj.</p> <p>P37. Organizacja targów pracy.</p> <p>P38. Doradztwo dla pracodawców w zakresie chronionego rynku pracy.</p> <p>P39. Informator o lokalnym chronionym rynku pracy.</p>
<p>c2.6. Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczność lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczną, jakość przestrzeni itp.)</p>	<p>P40. Aktywizacja lokalna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programy aktywności lokalnej, ▪ kampanie społeczne, ▪ wsparcie dla stowarzyszeń, kółek zainteresowań i sportu, instytucji rozwijających zainteresowania mieszkańców powstanie klubów gminnych, dzielnicowe, sołeckie, środowiskowe festyny organizowane przez mieszkańców, ▪ konkursy dla mieszkańców na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego, konkursy tematyczne. <p>P41. Kreowanie miejsc spotkań mieszkańców.</p> <p>P42. Tworzenie plenerowych miejsc rekreacji sprzyjających wspólnemu spędzaniu czasu wolnego oraz sportowej rywalizacji.</p>

Tabela 21. Przedsięwzięcia dla celów operacyjnych odnoszących się do celu strategicznego **C3.**
Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu

Cel operacyjny	Przedsięwzięcia
<p>c3.1. Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin.</p>	<p>P43. Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kampania profilaktyczna, ▪ szkolenia dla dzieci i młodzieży promujące prawidłowy model rodziny, ▪ działania animacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży, streetworking. <p>P44. Rozwój działalności świetlic środowiskowych w oparciu o środki z UE na realizację konkretnych projektów.</p> <p>P45. Projekt „Stop przemocy” realizowany w partnerstwie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy, Policji, szkół.</p> <p>P46. „Szkoła dla rodziców” – kształtowanie kompetencji w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.</p>
<p>c3.2. Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne.</p>	<p>P47. Projekty aktywizacji społecznej i zawodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ turnusy psychologiczne dla osób, które w sposób trwały znalazły się w trudnej sytuacji, ▪ coaching zorientowany na kształtowanie kompetencji społecznych, ▪ aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych, <p>P48. Edukacja zawodowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ targi pracy i przedsiębiorczości, ▪ realizowane przez PUP projekty podnoszące kwalifikacje zawodowe, ▪ szkoły dla dorosłych, ▪ projekty systemowe wzmacniające aktywność społeczną i zawodową, w tym przekwalifikowanie zawodowe. <p>P49. Klub wsparcia przy OPS dla osób wykluczonych.</p>
<p>c3.3. Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.).</p>	<p>P50. Przedsięwzięcia związane z interwencją kryzysową:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ powstanie ośrodka interwencji kryzysowej prowadzonego przez organizacje pozarządowe we współpracy z samorządem lokalnym, ▪ powstanie telefonu zaufania, ▪ projekty gminnych planów pomocy w sytuacjach kryzysowych, <p>P51. Utworzenie domu dla nieletnich i samotnych matek.</p>
<p>c3.4. Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności,</p>	<p>P52. Turnusy terapeutyczne i rehabilitacyjne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały.</p> <p>P53. Dyżury psychologów i terapeutów w każdej gminie.</p>

depresja, sytuacja rodzinna itp.).	
c3.5. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych do rozwiązywania problemów społecznych oraz inkluzji społecznej.	<p>P54. Internetowe usługi dla mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ internetowe porady prawne, ▪ powiatowa strona internetowa wskazująca gdzie szukać pomocy na terenie powiatu.

Tabela 22. Przedsięwzięcia dla celów operacyjnych odnoszących się do celu strategicznego **C4. Rozwój systemu pomocy społecznej**

Cel operacyjny	Przedsięwzięcia
c4.1. Wysoki poziom kadr zajmujących się pomocą społeczną.	<p>P55. Rozwój kadr pomocy społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ superwizowanie pracy, ▪ system szkolenia kadr pomocy społecznej, ▪ dofinansowanie zdobywania dodatkowych kwalifikacji (studia, studia podyplomowe), ▪ spotkania kadr pomocy społecznej w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, także w układzie ponadregionalnym i zagranicznym, ▪ systemowe szkolenia specjalistyczne,
c4.2. Finansowe i materialne warunki dla realizacji zadań pomocy społecznej.	<p>P56. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań społecznych na szczeblu powiatowym i gminnym.</p> <p>P57. Rozpisywanie konkursów na zlecenie zadań.</p> <p>P58. Wsparcie dla organizacji akcji charytatywnych.</p> <p>P59. Uruchomienie telefonu zaufania.</p>
c4.3. Integracja jednostek pomocy społecznej w zakresie kierunków rozwoju, oferty oraz wymiany informacji o podopiecznych.	<p>P60. Rozbudowanie systemu wymiany informacji o klientach OPS z gminami.</p> <p>P61. Utworzenie Klubu Pracownika Socjalnego.</p>
c4.4. Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych.	<p>P62. Wsparcie dla podmiotów angażujących się w rozwiązywanie problemów społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie akcji charytatywnych przez samorządy oraz służby społeczne, ▪ rozpisywanie konkursów na zlecenie zadań. <p>P63. Tworzenie projektów społecznych atrakcyjnych dla firm kierujących się w swoim działaniu zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu.</p> <p>P64. Projekty na rzecz osób starszych realizowane z udziałem organizacji pozarządowych oraz biznesowych.</p> <p>P65. Współpraca samorządów w zakresie podejmowania działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>
c4.5. Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.	<p>P66. System informacyjny:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ system wymiany informacji o klientach OPS pomiędzy gminami i organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pomocy społecznej ▪ baza danych o problemach społecznych,

- powstanie inkubatora organizacji i instytucji działających w obszarze wsparcia społecznego.

11. Przedsięwzięcia na rzecz osiągnięcia celów w obszarze problemów społecznych powiatu wodzisławskiego

W Tabeli 23 zawarto drugą grupę przedsięwzięć zorientowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych. Są to projekty komplementarne względem zawartych w poprzednim rozdziale.

Tabela 23. Przedsięwzięcia na rzecz bezpośredniego rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim

Problem społeczny	Przedsięwzięcia na rzecz bezpośredniego rozwiązywania problemów
1. Ubóstwo	PP1. Projekty systemowe aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. PP2. Prowadzenie magazynów i punktów dystrybucji żywności.
2. Niepełnosprawność	PP3. Projekty z zakresu rehabilitacji społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnością. PP4. Projekty integracji osób z niepełnosprawnością, w tym imprezy kulturalne i sportowe – „Olimpiada osób z niepełnosprawnością”. PP5. Poradnictwo dla osób z niepełnosprawnością. PP6. Projekty aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością.
3. Zaburzenia psychiczne	PP7. Wspólne warsztaty dla członków rodzin i asystentów osób niepełnosprawnych. PP8. Rozwój oferty ośrodków wsparcia. PP9. Działalność środowiskowych domów samopomocy. PP10. Powstawanie mieszkań chronionych. PP11. Projekt wzmacniania świadomości na temat zaburzeń psychicznych. PP12. Stworzenie punktów pomocy w każdej gminie.
4. Przemoc w rodzinie	PP13. Uruchomienie telefonu zaufania w ramach Powiatowego Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. PP14. Warsztaty dla sprawców i dla ofiar przemocy. PP15. Zajęcia z dziedziny profilaktyki w szkołach. PP16. Internetowa strona na temat form i miejsc uzyskania pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

<p>5. Uzależnienia – środki odurzające, uzależnienia behawioralne</p>	<p>PP17. Kampania społeczna na rzecz profilaktyki uzależnień. PP18. Streetworking wśród osób uzależnionych. PP19. Projekt współpracy między ośrodkami działającymi na rzecz osób z problemem uzależnienia.</p>
<p>6. Brak zaradności</p>	<p>PP20. Programy aktywności lokalnej. PP21. Projekt podwyższania kompetencji w zakresie zarządzania budżetem domowym oraz w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.</p>
<p>7. Bezdomność</p>	<p>PP22. Utworzenie partnerstwa organizacji ze spółdzielniami celem zapobiegania bezdomności (wczesna identyfikacja osób zagrożonych eksmisją). PP23. Rozszerzenie oferty mieszkań socjalnych. PP24. Stworzenie ogrzewalni w każdej gminie. PP25. Oferta prac dorywczych dla osób bezdomnych.</p>
<p>8. Demoralizacja i przestępczość młodzieży</p>	<p>PP26. Osiedlowe świetlice środowiskowe. PP27. Rozwój oferty kulturalnej dla młodzieży. PP28. Rozwój instytucji kulturalno-sportowych. PP29. Plenerowe imprezy integracyjne. PP30. Programy profilaktyczne na temat zagrożeń cywilizacyjnych. PP31. Streetworking. PP32. Projekt dla rodziców: Jak rozmawiać i pracować z dorastającą młodzieżą.</p>
<p>9. Problemy dotyczące rodziny</p>	<p>PP33. Karta Dużej Rodziny. PP34. Rozwój systemu opieki nad osobami zależnymi. PP35. Wsparcie samotnych rodziców. PP36. Program profilaktyki w szkołach „Wczesne macierzyństwo”; projekty na temat świadomego planowania rodziny. PP37. Program przystosowania do pracy – doradztwo i kształtowanie postaw. PP38. Wsparcie dla powstawania tanich, prywatnych żłobków</p>
<p>10. Problemy z cudzoziemcami</p>	<p>PP39. Działania integracyjne. PP40. Szkolenia podnoszące kwalifikację i kształtujące postawy zawodowe. PP41. Przedsiębiorczość społeczna aktywizująca cudzoziemców.</p>

<p>11. Problemy seniorów</p>	<p>PP42. Kluby Seniora. PP43. Domy Dziennego Pobytu. PP44. Organizacja czasu wolnego dla seniorów na obszarach wiejskich. PP45. Realizacja Programu „Wigor” w partnerstwie: samorząd oraz organizacje społeczne. PP46. Utworzenie Powiatowej Rady Senioralnej.</p>
<p>12. Sieroctwo</p>	<p>PP47. Promowanie rodzicielstwa zastępczego. PP48. Rozwój infrastruktury mieszkań chronionych.</p>
<p>13. Niedostosowanie społeczne i cywilizacyjne.</p>	<p>PP49. Projekty współpracy międzyinstytucjonalnej. PP50. Programy resocjalizacyjne wspierające osoby wychodzące z zakładów poprawczych oraz Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych.</p>

12. Wdrażanie i monitoring wdrażania strategii

Zarządzanie strategią

Nowoczesne podejście do zarządzania strategicznego wskazuje, że żadna strategia nie może być traktowana jako koncepcja zamknięta i bezwzględnie determinująca proces decyzyjny. Decyduje o tym dynamika zmian zachodzących zarówno wewnątrz powiatu, jak też w jego otoczeniu. Wykonane analizy, postawione hipotezy, przeprowadzona diagnoza wraz z upływem czasu ulegają stopniowej – czasem ewolucyjnej, a czasem skokowej – dezaktualizacji. Podobny proces dotyczy będzie oczekiwań oraz zachowań mieszkańców, które były podstawą dla sformułowania struktury celów i odpowiadających im przedsięwzięć. Dlatego też, procesu myślenia o przyszłości powiatu i jego sytuacji społecznej nie można zakończyć wraz ze sformułowaniem dokumentu, lecz należy stale monitorować zachodzące zmiany oraz modyfikować w zgodzie z nimi treść strategii. Wdrażanie strategii, a w szerszym ujęciu zarządzanie strategią obejmuje szereg współzależnych komponentów, które powinny być realizowane permanentnie lub cyklicznie. Należą do nich:

- konsekwentny monitoring warunków wdrażania strategii obejmujący:
 - aktualizację diagnozy, w szczególności czynników będących źródłami opisanych w dokumencie procesów warunkujących występowanie i potęgowanie problemów społecznych w powiecie,
 - monitorowanie źródeł lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego wsparcia dla realizacji programów i projektów,
- przygotowywanie w oparciu o zapisy strategii programów uszczegółwiających ogólne zapisy strategii (np. programy przeciwdziałania marginalizacji różnych grup społecznych, rozwoju usług opiekuńczych, aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, wspierania organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych itp.),
- przygotowywanie programów wdrażania w horyzoncie operacyjnym, zawierających konkretne działania i projekty do wykonania w perspektywie rocznej lub kilkuletniej,
- koordynowanie strategii z istniejącymi dokumentami lokalnymi przy założeniu, że strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem nadrzędnym względem innych opracowań odnoszących się do sytuacji społecznej powiatu, ale równocześnie w lokalnym systemie planowania musi być „podporządkowana” generalnej strategii rozwoju powiatu,
- budżetowanie strategii, o ile to możliwe w horyzoncie wieloletnim,
- promowanie strategii wśród podmiotów lokalnych, zwłaszcza w zakresie możliwości udziału w realizacji kierunków strategicznych, wprowadzania do strategii nowych projektów realizowanych przez mieszkańców lub organizacje pozarządowe oraz wskazywania zakresu możliwego wsparcia dla ich realizacji,
- oparcie promocji nie tylko na instrumentach informacyjnych, sprowadzających w odbiorze społecznym strategię do kolejnego dokumentu władzy lokalnej, ale przede wszystkim na

instrumentach aktywnych, obejmujących działania na rzecz partycypacji mieszkańców w procesie wdrożeniowym (wspieranie projektów partnerskich),

- stymulowanie zawiązywania partnerstwa lokalnych środowisk leaderskich (dla obszarów, grup społecznych, demograficznych, zawodowych itp.),
- zapewnienie elastyczności strategii, możliwości jej modyfikacji – strategia powinna być aktualizowana w sposób ciągły, tak aby ograniczać zmiany skokowe, a szczególnie próby zawieszenia realizacji lub tworzenia całkowicie nowej strategii,
- wprowadzanie zmian instytucjonalnych (np. powoływanie gremiów wspierających wdrażanie strategii, powierzanie im konkretnych zadań, wspieranie zmian w procesie obiegu informacji pomiędzy lokalnymi podmiotami itp.),
- zachowanie właściwych proporcji między centralizacją procesu wdrażania (m. in. funkcje koordynacyjne, promocyjne, analityczne itp.), a jego rozproszeniem (głównie w aspekcie partnerskiego formułowania i wdrażania projektów).

Wskazane przedsięwzięcia służące realizacji celów operacyjnych powinny nabierać swojej treści praktycznej poprzez formułowanie dla kolejnych okresów wdrożeniowych wiązek konkretnych projektów. Projekty te, w części będą formułowane i wdrażane przez podmioty samorządu lokalnego, podmioty pomocy społecznej, podmioty rynku pracy, ale także przez inne podmioty zainteresowane działalnością o charakterze społecznym. W ramach ustalonych działań – w zależności od dostępnych środków oraz zainteresowania podmiotów lokalnych – mogą być formułowane różnorodne projekty dotyczące różnych sfer rozwoju powiatu i różnych problemów społecznych. Wybór projektów, które powinny zostać przyjęte do realizacji powinien opierać się na uwzględnieniu następujących kryteriów:

- adekwatność projektów w stosunku do zidentyfikowanych problemów i ich intensywności, a w szczególności zgodność z przyjętymi celami,
- społeczna akceptacja projektu, wyrażana przede wszystkim poprzez zaangażowanie mieszkańców w realizację projektu,
- stwarzanie dobrych warunków wyjściowych dla realizacji kolejnych projektów i komplementarność wobec innych projektów,
- stymulowanie aktywności wielu podmiotów oraz środków będących w ich dyspozycji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych powiatu,
- koszty realizacji, a następnie podtrzymywania i funkcjonowania projektu nie przekraczające możliwości finansowych powiatu – uwzględnić można takie aspekty jak:
 - poziom kosztów, jakie musi ponieść powiat na realizację projektów,
 - dostępność środków zewnętrznych,
 - potencjalne zaangażowanie finansowe i rzeczowe innych podmiotów lokalnych,
 - możliwości podtrzymywania projektu na zasadach rynkowych (dotyczy np. projektów z zakresu przedsiębiorczości społecznej),
- uzyskiwanie dodatkowych efektów wspierających pozytywne procesy społeczno-gospodarczego rozwoju w powiecie,

- czas uzyskania efektów z tytułu realizacji projektu (w tym pojawienie się zauważalnych dla społeczności lokalnej efektów cząstkowych, nawet jeżeli ostateczne sfinalizowanie projektu jest odległe).

Reasumując, wdrażanie strategii rozwiązywania problemów społecznych uzależnione jest od następujących generalnych kwestii:

- określanie konkretnych projektów wdrożeniowych,
- zagwarantowanie dostępu do aktualnych i komplementarnych źródeł informacji o zmianach sytuacji społecznej powiatu,
- prowadzenie stałego monitoringu procesu wdrażania oraz wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań determinujących sytuację społeczną powiatu,
- stworzenie systemu stałej współpracy podmiotów lokalnych zajmujących się problemami społecznymi, reprezentujących sektor samorządowy i pozarządowy, a o ile to możliwe także sektor biznesu,
- koordynowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych z innymi dokumentami lokalnymi, których realizacja wpływa lub wpływać może na sytuację społeczną powiatu,
- zapewnienie środków na realizację strategii.

Źródłem finansowania przedsięwzięć wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych będą środki finansowe:

- budżetu powiatu,
- budżetu państwa,
- pozyskiwane z innych źródeł, w tym środki pomocowe Unii Europejskiej, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji strategii.

Istotną zasadą finansowania strategii będzie montaż finansowy środków, którego osi są środki z budżetu lokalnego wykorzystywane do pozyskiwania innych środków zarówno publicznych, jak i prywatnych. W kontekście wdrażania i finansowania strategii warto podkreślić znaczenie współpracy gmin w ramach powiatu: ustalanie wspólnych kierunków i przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, koordynację generalnych priorytetów rozwoju, partycypację w kosztach realizacji projektów ograniczających problemy w skali powiatu, jak i poszczególnych gmin.

W praktyce należy wykorzystać dwa podstawowe modele wdrażania; pierwszy – scentralizowany – obejmujący przede wszystkim projekty powiatowe, zaś drugi – zdecentralizowany – odnoszący się głównie do partnerskich projektów instytucji bądź osób. W nawiązaniu do takiego podziału można wyróżnić dwa główne typy działań wdrażających, a mianowicie:

- wdrażanie projektów nawiązujących do celów i działań strategicznych poprzez: aktywności mieszkańców, aktywności instytucji lokalnych, aktywność powiatu,
- działania organizujące wdrażanie strategii, w tym: zmiany organizacyjne w głównych jednostkach zajmujących się pomocą społeczną, zmiany instytucjonalne (tworzenie nowych

instytucji, przekształcenie istniejących, kreowanie doraźnych lub trwałych sieci współpracy), przeszkolenie osób wdrażających strategię.

Rys. 7. Składowe systemu zarządzania realizacją strategii

Treść strategii rozwiązywania problemów społecznych wyznacza rozwiązania w opracowaniach szczegółowych odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do sytuacji społecznej powiatu. Dotyczy to zarówno opracowań sektorowych, jak również obszarowych. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście wypracowywania konkretnych rozwiązań odnoszących się do sprecyzowanych grup odbiorców, a także uspołnienienia polityki społecznej z innymi politykami lokalnymi.

Monitoring wdrażania strategii

Podstawowe założenie organizujące system monitoringu wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wodzisławskim jest wyznaczone przez podejście partnerskie stosowane w procesie formułowania dokumentu. Oznacza to, że rozpoznawanie natężenia problemów społecznych, identyfikacja ich przyczyn, diagnozowanie skuteczności procesu wdrażania wymaga współpracy różnorodnych podmiotów lokalnych, które dysponują wiedzą o konkretnych grupach i obszarach problemowych.

Na system monitoringu wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych składają się następujące czynności, które powinny być wykonywane w sposób permanentny w całym horyzoncie implementacji:

- uzgodnienie zasad współpracy podmiotów lokalnych w ramach systemu monitoringu,
- określenie zakresu informacji i trybu ich przekazywania przez podmioty lokalne do systemu monitoringu,
- ustalanie dla części wskaźników preferowanych poziomów wykonania w wyznaczonych pośrednich horyzontach wdrażania strategii,
- posługiwanie się trzema typami wskaźników:
 - wskaźniki umożliwiające obserwowanie uwarunkowań sytuacji społecznej powiatu oraz uwarunkowań wdrażania strategii,
 - wskaźniki odnoszące się do stopnia realizacji celów strategii, a mówiąc bardziej szczegółowo odzwierciedlające zmiany w natężeniu problemów społecznych,
 - wskaźniki realizacji projektów, które będą formułowane jako rozwinięcie działań strategicznych i będą stanowiły podstawowy nurt wdrażania strategii.
- podejmowanie decyzji na temat modyfikacji strategii lub sposobów jej wdrażania w sytuacji, gdy wskaźniki przyjmują niezadowalające wartości.

W ramach prac warsztatowych dokonano wstępnego rozpoznania informacji znajdujących się w dyspozycji lokalnych podmiotów mogących zasilać system monitoringu. W trakcie identyfikacji zakresu dostępnych informacji zwrócono uwagę przede wszystkim na realność ich stałego pozyskiwania. Wśród zaproponowanych informacji znajdują się dwa typy wskaźników: dotyczące uwarunkowań problemów społecznych oraz ilustrujące skalę problemów społecznych, w tym działania, które są podejmowane na rzecz poprawy sytuacji społecznej. W trakcie wdrażania strategii, a zwłaszcza w nawiązaniu do projektów wdrożeniowych zakres informacji winien być stopniowo weryfikowany i poszerzany.

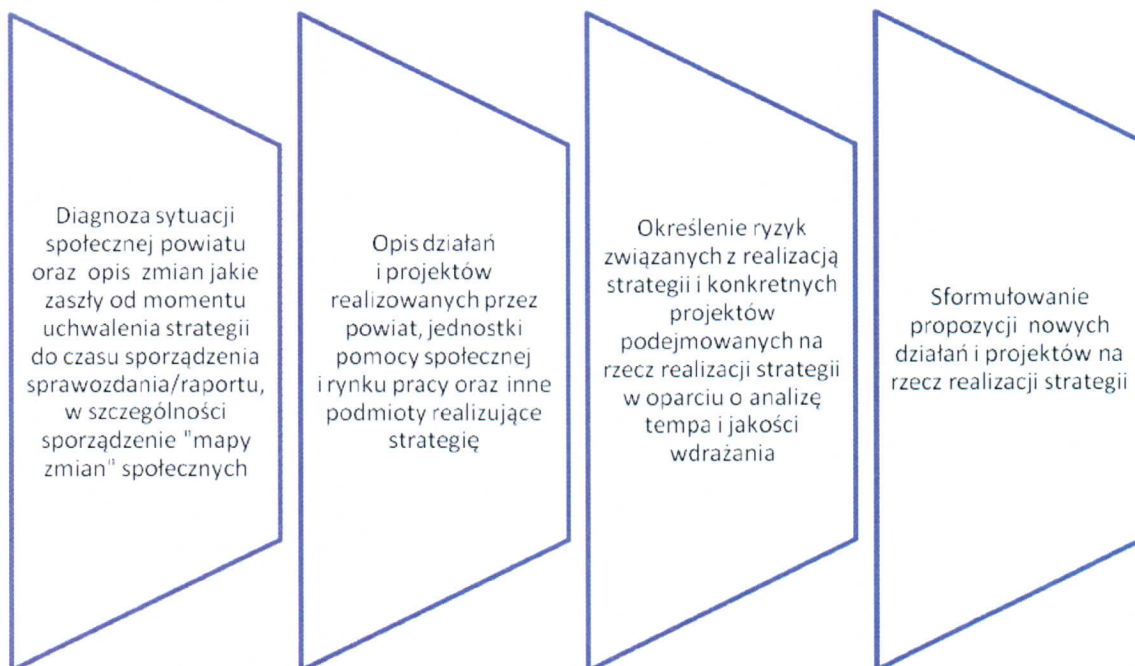
Tabela 24. Podstawowy zakres informacji i wskaźników do systemu monitoringu strategii

INFORMACJE/WSKAŹNIKI
▪ liczba ludności powiatu, struktura i tendencje demograficzne, wskaźniki obciążenia demograficznego,
▪ saldo migracji i struktura osób migrujących,
▪ liczba dzieci z rodzin ubogich, zagrożonych patologią lub demoralizacją,
▪ zagrożenie przemocą domową, ilość niebieskich kart, ilość procedur niebieskiej karty,

▪ liczba dzieci / rodzin objętych wsparciem, rodzaje problemów w rodzinie, liczba rodzin objętych pomocą PCPR,
▪ liczba przestępstw, struktura w podziale przestrzennym i rodzajowym,
▪ przestępczość wśród młodzieży,
▪ liczba osób leczonych w placówkach odwykowych,
▪ liczba uczniów zażywających substancje psychoaktywne,
▪ liczba spraw (osób), związanych z nadużywaniem alkoholu,
▪ liczba osób uzależnionych od narkotyków korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
▪ liczba uczniów objętych dożywianiem,
▪ liczba mieszkańców objętych badaniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków gminy,
▪ liczba programów profilaktycznych realizowanych w powiecie (liczba osób korzystających),
▪ ilość stypendiów udzielonych dzieciom i młodzieży przez gminy i powiat,
▪ liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
▪ liczba osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
▪ liczba uczniów korzystających z oświaty w grupach integracyjnych, liczba osób korzystających z dojazdu do placówek edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
▪ liczba nowych mieszkań oddanych do użytku, przeciętna powierzchnia mieszkaniowa,
▪ wyposażenie mieszkań,
▪ ilość dodatków mieszkaniowych i ich wysokość,
▪ liczba osób bezdomnych przebywających w schroniskach,
▪ liczba lokali socjalnych,
▪ liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pobytu w dziennym domu pomocy,
▪ liczba ofert pracy,
▪ liczba bezrobotnych, struktura bezrobocia, wskaźniki bezrobocia,
▪ oferty szkoleń i inne inicjatywy na rzecz aktywizacji bezrobotnych,
▪ przeciętny poziom wynagrodzenia w powiecie,
▪ liczba przedsiębiorców rejestrowanych w mieście w danym roku.

Na podstawie zebranych w systemie ciągłym informacji oraz wskaźników obrazujących realizację strategii możliwe jest przygotowanie **corocznych sprawozdań z realizacji strategii** lub **okresowych raportów** (przygotowywanych w dłuższych odstępach czasu).

Rys. 8. Struktura raportu monitoringowego

Źródło: opracowanie własne.

Zarówno sprawozdanie, jak i raport powinny opisywać dynamikę przemian społecznych w powiecie i stanowić ewaluację:

- zmian w sytuacji społecznej powiatu – na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł statystyki publicznej oraz informacji uzyskiwanych od instytucji działających w tym zakresie w powiecie (uwzględniając także informacje przekazywane przez sektor pozarządowy),
- efektywności i skuteczności działań podejmowanych w powiecie przez jednostki powiatowe, gminne oraz inne podmioty (organizacje pozarządowe, parafie, grupy mieszkańców) na rzecz realizacji strategii.

Sprawozdanie (ewentualnie raport) z realizacji strategii powinny być podstawą do corocznego składania Radzie Powiatu przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie informacji o podejmowanych działaniach i zmianach sytuacji społecznej powiatu.

13. Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wodzisławskiego są w pełni spójne z kluczowymi dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej oraz krajowej, regionalnej i lokalnej polityki rozwoju. Do dokumentów tworzących generalne ramy wdrażania polityki i rozwiązywania problemów społecznych i wzmacniania kapitału społecznego zaliczyć należy:

- Strategię Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2015-2025,
- Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategię „Europa 2020” (Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu).

Tabela 1. Spójność celów strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu wodzisławskiego z dokumentami strategicznymi

Główne ramy dot. rozwoju społecznego i rozwiązywania problemów społecznych		Cel strategiczny/operacyjny Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
tytuł	wyznaczone w dokumencie	
Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2015-2025 (projekt)	<p>Cel operacyjny 1.1 Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy.</p> <p>Cel operacyjny 1.2 Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.</p> <p>Cel operacyjny 1.3 Poprawa kompetencji i kwalifikacji osób bezrobotnych i pracowników.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych /Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p> <p>C2. Integracja społeczności lokalnej/Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy.</p> <p>C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne.</p>
	<p>Cel operacyjny 2.1 Poprawa dostępności transportowej i wewnętrznego skomunikowania powiatu oraz rozwój infrastruktury drogowej.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/Korzystne rozwiązania infrastrukturalne (transport) umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w różnych gminach powiatu.</p>
	<p>Cel operacyjny 3.1. Rozwój usług i integracji społecznej dla osób niepełnosprawnych</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne/ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej</p>

	<p>pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)/ Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>
<p>Cel operacyjny 3.2. Rozwój usług dla osób starszych.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p>
<p>Cel operacyjny 3.3 Rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin/ Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p>
<p>Cel operacyjny 3.4. Promocja i rozwój usług zdrowotnych.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)/Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>
<p>Cel operacyjny 4.1. Poprawa aktywności społecznej mieszkańców.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C2. Integracja społeczności lokalnej/Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej/ Dogodne warunki dla rozwoju sektora pozarządowego, w tym organizacji pozarządowych, grup obywatelskich, grup nieformalnych/ Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe./ Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).</p> <p>C4.Rozwój systemu pomocy społecznej/ Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych.</p>
<p>Cel operacyjny 4.5. Rozwój administracji przyjaznej dla klienta</p>	<p>C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych do rozwiązywania problemów społecznych oraz inkluzji społecznej.</p> <p>C4.Rozwój systemu pomocy społecznej/ Wysoki poziom kadr zajmujących się pomocą społeczną/Finansowe i materialne warunki dla realizacji zadań pomocy społecznej/ Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną</p>

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego 2020+	<p>Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna./Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i biernie</p>
	<p>Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały.</p>	<p>C2.Integracja społeczności lokalnej/ Wysoki poziom zainteresowania mieszkańców rozwojem ekonomii / przedsiębiorczości społecznej.</p>
	<p>Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)./Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>
	<p>Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców</p>	<p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin.</p> <p>C4.Rozwój systemu pomocy społecznej/ Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych./Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.</p>
	<p>Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin.</p> <p>C2.Integracja społeczności lokalnej/ Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe./ Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)./Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>

	<p>Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Korzystne rozwiązania infrastrukturalne (transport) umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w różnych gminach powiatu./ Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p>	<p>Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.</p> <p>Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna./Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych/Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych.</p> <p>C2.Integracja społeczności lokalnej/ Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy.</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne.</p>
	<p>Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Rozwój przedsiębiorczości w środowiskach problemowych oraz zagrożonych/ Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p> <p>C2.Integracja społeczności lokalnej/ Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej/ Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin./Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)./Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>
	<p>Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)./Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p>

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	<p>Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.</p> <p>Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.</p>	<p>C2. Integracja społeczności lokalnej/ Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy/Silne więzi społeczne oraz wzrost wrażliwości na zjawiska krzywdy społecznej/ Realizacja części zadań z zakresu pomocy społecznej przez organizacje pozarządowe./Zaangażowanie mieszkańców w działania integrujące społeczności lokalne (dziedzictwo kulturowe, działalność społeczna, jakość przestrzeni itp.).</p> <p>C4. Rozwój systemu pomocy społecznej Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych./Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.</p>
	<p>Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.</p>	<p>C4. Rozwój systemu pomocy społecznej/ Integracja jednostek pomocy społecznej w zakresie kierunków rozwoju, oferty oraz wymiany informacji o podopiecznych/ Współpraca międzysektorowa (samorząd, biznes, sektor samorządowy) umożliwiająca rozwiązywanie specyficznych problemów społecznych./Dostępność informacji o sytuacji społecznej powiatu, w szczególności dla podmiotów zajmujących się pomocą społeczną.</p>
	<p>Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna./Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p>
Strategia „Europa 2020”	<p>Cel: wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna./Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych.</p> <p>C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby trwale wykluczone i bierne.</p>
	<p>Cel: liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/ Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy mieszkańców, dostosowanej do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna.</p> <p>C3. Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin./ Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych do rozwiązywania problemów społecznych oraz inkluzji społecznej.</p>

	<p>Cel: liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.</p>	<p>C1. Równe szanse rozwoju mieszkańców/Dogodne warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, szczególnie przez młode rodziny, rodziny wielodzietne, osoby w trudnej sytuacji finansowej.</p> <p>C2.Integracja społeczności lokalnej/ Kształtowanie społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności zaangażowania firm lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z sytuacją na rynku pracy.</p> <p>C3.Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu/ Funkcjonowanie sprawnych rozwiązań zapobiegających przenoszeniu się problemów społecznych na kolejne pokolenia lub innych członków rodzin./ Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemami w sposób nagły (np. utrata pracy, niepełnosprawność, utrata miejsca zamieszkania, przemoc itp.)./Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).</p> <p>C4.Rozwój systemu pomocy społecznej/ Finansowe i materialne warunki dla realizacji zadań pomocy społecznej./Integracja jednostek pomocy społecznej w zakresie kierunków rozwoju, oferty oraz wymiany informacji o podopiecznych.</p>
--	---	---

